

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก
จังหวัดเชียงใหม่

ธัญวภาญจน์ คำมูล

รายงานการค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารองค์การภาครัฐและเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก
จังหวัดเชียงใหม่

ธัญภาณุจน์ คำมูล

รายงานการค้นคว้าอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารองค์การภาครัฐและเอกชน

พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(อาจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญผล)

วันที่ 28 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2559

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์ ดร.สมคิด แก้วทิพย์)

วันที่ 28 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2559

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์ ดร.สถาพร แสงสุโพธิ์)

วันที่ 28 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2559

ประธานอาจารย์ประจำหลักสูตร

(อาจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญผล)

วันที่ 28 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2559

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุรภัทร วาฤทธิ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 28 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2559

ชื่อเรื่อง	การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นางธัญวาทัญญ์ คำมูล
ชื่อปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารองค์การภาครัฐ และเอกชน
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	อาจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญผล

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาแนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยการแจกแบบสอบถามแก่คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และบุคลากร ได้แก่ พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป จำนวน 85 คน และประธานชุมชน จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 95 คน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า 5 ด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีเพียง 1 ด้าน คือด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด

แนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ เห็นว่าการสร้างธรรมาภิบาลภายในองค์กรนั้น ควรได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นคณะผู้บริหาร บุคลากรภายในเทศบาล ประธานชุมชน และประชาชนทั่วไป และมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการบ้านเมืองให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการปฏิรูประบบราชการ โดยการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบต่ออยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย และใช้เงินงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารควรให้ความสำคัญในเรื่องของธรรมาภิบาล โดยให้บุคลากรเล็งเห็นถึงความสำคัญและยึดถือปฏิบัติในเรื่องของธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน และเพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลมากขึ้น

Title	Managerial Administration in Accordance with Good Governance Principles of Changpeuk Municipality, Chiang mai Province
Author	Mrs. Thanwakarn Kummooon
Degree of	Master of Public Administration in Public and Private Organization Administration
Advisory Committee Chairperson	Dr. Kriengkrai Charoenphon

ABSTRACT

This qualitative study aimed to explore the condition of managerial administration in accordance with good governance principles of Changpeuk municipality and a guideline for the managerial administration. A set of questionnaires was used for data collection administered with administrators, municipal council members, and staff (85 persons) and 10 community heads.

Results of the study revealed that there were 6 aspects of the municipality managerial administration in accordance with good governance principles: the rule of law, the rule of goodness, the rule of accountability, the rule of participation, the rule of responsibility, and the rule of worthiness. As a whole, it was found at a high level. Based on its details, the rule of responsibility was found at a highest level. Regarding a guideline for the managerial administration of Changpeuk municipality, the construction of good governance in the organization needed coordination of all concerned parties and it focused on local people participation for successful and effective managerial administration.

The following were suggestions: 1) the local administrative organization must reform the bureaucratic system by the improvement of effective management system, accountability, effective use of budgets, and good governance and 2) personnel must strictly put the importance on good governance so as to be a good model understood by local people.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณผู้มีส่วนสำคัญยิ่ง คือ อาจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญผล ประธานกรรมที่ปรึกษางานวิจัย อาจารย์ ดร.สมคิด แก้วทิพย์ และ อาจารย์ ดร.สถาพร แสงสุโพธิ์ กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ และ ตรวจแก้ไขงานวิจัยฉบับนี้อย่างละเอียด เพื่อให้เนื้อหาของการวิจัยมีความถูกต้อง ชัดเจน และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ท่านทั้งสามเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้งานวิจัยฉบับนี้เกิดผลสำเร็จ นับว่าเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลช้างเผือก นายคเชน เจียกขจร นายกเทศมนตรี ตำบลช้างเผือก ที่ได้ให้โอกาสในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท พร้อมทั้งสนับสนุนทุนการศึกษา ขอขอบคุณนายบุญธรรม ศรีคำมูล รองนายกเทศมนตรีตำบลช้างเผือก และนางสาวจุไรภรณ์ โสติกุล ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน ที่ได้รับรองการเรียนระดับบัณฑิตศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงาน ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้าง ของ เทศบาลตำบลช้างเผือก และประธานชุมชนทั้ง 10 ชุมชน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินการ ทำงานวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณคุณชรัตน์ ภูทองปอ คุณสามารถ ชุ่มใจ และคุณมรรค คงดี บุคลากรของ วิทยาลัยบริหารศาสตร์ ที่ช่วยติดต่อประสานงาน และอำนวยความสะดวกในเรื่องของการลงทะเบียน ต่างๆ ให้เป็นอย่างดี

และสุดท้ายขอขอบคุณครอบครัว คือ พ่อประพันธ์และแม่วัฒนา กาญจนานันท์ และสามี ที่คอยห่วงใยและเป็นกำลังใจให้เสมอมา ไม่ว่าจะเจอปัญหาอุปสรรคสิ่งใด ก็พร้อมที่จะอยู่เคียงข้าง และคอยให้กำลังใจ และสิ่งสำคัญที่สุดคือเป็นแรงบันดาลใจให้ฟันฝ่ากับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ก้าวผ่านพ้นไปได้ด้วยดี จนสำเร็จได้ในวันนี้

และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณามอบความรู้ตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษา มา ณ วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ผู้วิจัยจะขอจดจำเอาคำสอนและความรู้ต่างๆ ที่ได้มา นำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงานเพื่อรับใช้ ชุมชนและสังคมต่อไป

ธัญวาทัญญ์ คำมูล

กรกฎาคม 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(6)
สารบัญ	(7)
สารบัญตาราง	(9)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามในการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	9
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับธรรมาภิบาล	16
แนวคิด นโยบายสาธารณะและการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ	24
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบริการสาธารณะ	33
บริบทของเทศบาล	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
กรอบแนวคิดในการวิจัย	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม	44
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45

เครื่องมือในการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	48
บทที่ 4 ผลการวิจัย	49
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	49
สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัด	
เชียงใหม่	52
แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก	
จังหวัดเชียงใหม่	68
ข้อเสนอแนะ	73
สรุปผลการวิจัย	74
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
สรุป	77
อภิปรายผล	79
ข้อเสนอแนะ	83
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	89
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	90
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย	103

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม	49
2	เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	50
3	อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	50
4	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	51
5	ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	51
6	รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม	52
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป และประธานชุมชน ที่มีต่อการบริหารจัดการตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหลักนิติธรรม	53
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป และประธานชุมชน ที่มีต่อการบริหารจัดการตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหลักคุณธรรม	55
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป และประธานชุมชน ที่มีต่อการบริหารจัดการตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหลักความโปร่งใส	58
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป และประธานชุมชน ที่มีต่อการบริหารจัดการตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม	60

ตารางที่

หน้า

- 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร
สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ
พนักงานจ้างทั่วไป และประธานชุมชน ที่มีต่อการบริหารจัดการตาม
หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่
ด้านหลักความรับผิดชอบ 62
- 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร
สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตาม
ภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป และประธานชุมชน ที่มีต่อการบริหารจัดการ
ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่
ด้านหลักความคุ้มค่า 65
- 13 สรุปค่าเฉลี่ย ของสภาพการบริหารจัดการตามธรรมาภิบาล ของเทศบาล
ตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ในแต่ละด้าน 68

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล	29
2	ตัวแบบทางด้านการจัดการ	30
3	ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร	31
4	ตัวแบบกระบวนการของระบบราชการ	31
5	ตัวแบบทางการเมือง	32
6	ตัวแบบเชิงบูรณาการ	32
7	โครงสร้างฝ่ายการเมืองของเทศบาลตำบล	36
8	โครงสร้างฝ่ายพนักงานประจำของเทศบาลตำบล	37
9	กรอบแนวคิดในการวิจัย	40

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ธรรมาภิบาล (Good governance) เป็นคำที่นิยมใช้ในวงวิชาการและองค์การระหว่างประเทศเมื่อประมาณ 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ธรรมาภิบาลมีมิติที่ครอบคลุมกว้างขวางทั้งมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ ทางสังคมและการบริหาร ครอบคลุมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม และระหว่างประเทศ ปัจจุบันวงวิชาการกับองค์การระหว่างประเทศต่างตระหนักถึงความสำคัญและได้ปลูกกระแสการใช้คำนี้ให้แพร่หลายอย่างกว้างขวางทั้งในเอกสารรายงานวิชาการและงานกิจการขององค์การระหว่างประเทศ เอกสารราชการและสื่อมวลชนทั่วไป (รัชยาภักดีจิตต์, 2555: 2)

การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือธรรมาภิบาล เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน อีกทั้งเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยา ภาวะวิกฤติ ภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความร่วมมือร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกปัจจุบัน (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2542: 29)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีได้กล่าวว่า ในช่วงเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอย่างมาก บางเรื่องมีผลในทางสร้างสรรค์ บางเรื่องมีผลในทางชะลอตัว หรือเกิดผลกระทบในทางที่ไม่พึงประสงค์ จนบางครั้งกลายเป็นวิกฤติทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงหาแนวทางในการจัดระเบียบราชการและวางมาตรการในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ขึ้น โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2535 ให้นายกรัฐมนตรีสามารถกำหนดระเบียบได้ โดยระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมีความสำคัญ เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคม ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้สึกสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และ

เป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยา ภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่จะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และ ความมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองและ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญและกระแส โลกปัจจุบัน (กรมการปกครอง, 2545: 96-100)

ธรรมาภิบาลเป็นหลักเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง ตามวิถีทางธรรมาภิบาลไทย เป็นการ ปกครองบ้านเมืองที่มีความเป็นธรรม มีกฎเกณฑ์ที่ดีในการบำรุงรักษาบ้านเมือง และสังคมให้มีการ พัฒนาครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม รวมทั้งมีการจัดระบบองค์กรและกลไกต่าง ๆ ในส่วนราชการ องค์กรของรัฐ รัฐบาล การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ตลอดจนองค์กรอิสระ (Independent Organization) องค์กรเอกชน กลุ่มชมรมและสมาคมต่าง ๆ ทั้งที่เป็นนิติบุคคล ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม (Civil Society) ดังนั้น ธรรมาภิบาล จึงเป็นแนวทางในการจัด ระเบียบเพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนของทั้งประเทศ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีสาระสำคัญที่เน้นในการสร้างระบบ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยได้เน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การตัดสินใจของภาครัฐมากขึ้น เป็นการประกันและคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน เพื่อ การบริหารงานที่โปร่งใสของภาครัฐ โดยภาครัฐอาจถูกตรวจสอบโดยประชาชนมากขึ้น ดังนั้น ธรรมาภิบาลจึงเป็นเครื่องมือใหม่ในการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การเน้น บทบาทของผู้บริหารงานภาครัฐ ที่อยู่ในฐานะที่เป็นผู้ให้บริการที่มีคุณภาพสูงตามที่ประชาชนต้องการ การสนับสนุนให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่ละระดับมากขึ้น และเป็นหลักประกันในเรื่อง ความมีประสิทธิภาพในการทำงาน การบริหารงานอย่างโปร่งใส หลักธรรมาภิบาลจึงถือได้ว่าเป็น หัวใจสำคัญของทุกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน แต่การนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้เพื่อให้ได้ผลดีนั้น ต้องอาศัยการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมของประชาชนและผู้บริหาร ขององค์กรในทุกระดับชั้น คณะรัฐบาลจึงได้มีการปฏิรูประบบราชการเพื่อปรับปรุงงานบริการเพื่อให้ ประชาชนเกิดความพึงพอใจในการให้บริการของภาครัฐมากขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ดังกล่าว จึงได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและ สังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ขึ้น เพื่อให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการนำไปถือปฏิบัติ หลักเกณฑ์ ดังกล่าวประกอบด้วย (1) หลักนิติธรรม (2) หลักคุณธรรม (3) หลักความโปร่งใส (4) หลักการมีส่วนร่วม (5) ความรับผิดชอบ และ (6) หลักความคุ้มค่า (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน, 2546: 20)

องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองชนิดหนึ่งที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และเป็นหน่วยการปกครองของรัฐที่มีหน้าที่ในการดูแลทุกข์สุขของประชาชนจึงเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องบริหารราชการโดยยึดหลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนอย่างแท้จริง เทศบาลถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานของชุมชนที่สำคัญ เทศบาลมีภารกิจในการให้บริการสาธารณะเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนโดยต้องพัฒนาคนและคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลให้อยู่ดี กินดี มีสุขภาพดี สร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งพัฒนาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุล พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ พัฒนาภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมของเมือง รวมทั้งต้องพัฒนาและรักษาวัฒนธรรม การศึกษาและประเพณีท้องถิ่น จึงทำให้ผู้บริหารและบุคลากรของเทศบาลจำเป็นต้องมีการปรับปรุงวิธีการในการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา ซึ่งในการบริหารงานของเทศบาลนั้น หากยึดถือแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาเป็นแนวทางการบริหาร ก็จะทำให้เทศบาลสามารถบริหารงานและให้บริการที่มีคุณภาพสูงตามที่ประชาชนต้องการ (วิจิต โพธาราม, 2547: 34)

การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตลอดมา เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของแต่ละช่วงเวลา ซึ่งปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การปกครองท้องถิ่นไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้อย่างเต็มที่ ตามวัตถุประสงค์ในการปกครองประเทศ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์หลักในการปกครองท้องถิ่น คือการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองการปกครอง โดยมีตัวแทนของประชาชนในรูปของกรรมการชุมชนที่ทำหน้าที่แทนประชาชนในการบริหารเทศบาล นอกจากนี้บุคลากรถือได้ว่าเป็นปัจจัยหลักและกำลังสำคัญในการดำเนินงาน และนำความสำเร็จมาสู่องค์กร โดยเฉพาะความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการได้รับความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ เพื่อเป็นการขับเคลื่อนไปสู่ทิศทางหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด ด้วยการสร้างคุณธรรมและจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และความเชื่อถือศรัทธาจากประชาชน การปรับกระบวนทัศน์ค่านิยมในการทำงานให้ทันต่อวัตถุนิยม หรือการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานภายในองค์กร นอกจากจะเป็นการกำจัดช่องทางหรือลดโอกาสของการนำมาซึ่งการทุจริตแล้ว จำเป็นจะต้องมีการกระตุ้น ผลักดัน รมรงค์อย่างต่อเนื่อง โดยจะต้องได้รับความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นพนักงาน ลูกจ้าง ประชาชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อปลูกกระแสการสร้างจิตสำนึก การระดมความคิด การระดมสมอง การระดมปัญญา เพื่อเป็นกลไกในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันและการประพฤติมิชอบในวงราชการ

เทศบาลตำบลช้างเผือกแต่เดิมเป็นสุขาภิบาล ได้รับการจัดตั้งจากพระราชบัญญัติสุขาภิบาล เมื่อ พ.ศ.2495 และได้ยกฐานะเป็นเทศบาล ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาล เป็นเทศบาล พ.ศ.2542 เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 และเทศบาลตำบลช้างเผือกได้รับการปรับ ขึ้นเทศบาลเป็นเทศบาล ชั้น 5 เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2543 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการ บริหารภายในเทศบาลตำบลช้างเผือก พบปัญหาในระดับบุคคลคือ บุคลากรไม่มีการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมและจิตสำนึก ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการทำงานเพื่อองค์กร อีกทั้งประชาชนไม่เข้าใจ บทบาทของตนเองว่าจะมีส่วนร่วมในเรื่องหลักธรรมาภิบาลที่ดีได้อย่างไร และเมื่อได้ดำเนินการตาม หลักธรรมาภิบาลในหลักการหนึ่งหลักการใดหรือในทุกหลักการแล้ว จะต้องพึงระลึกว่าต้องมีการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณะชนทั่วไปได้รับทราบอย่างเป็นระบบทั่วถึงและต่อเนื่อง นอกจากนี้ บุคลากรไม่ยอมเปลี่ยนแปลงตัวเอง ชอบอยู่ในระบบเดิม ๆ ไม่มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ไม่สนใจ ติดตามงาน หรือแก้ไขปัญหาคืออุปสรรคที่เกิดขึ้นได้อย่างทันถ่วงที ไม่มีการปรับปรุงงานในความ รับผิดชอบให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล รวมถึงการไม่ยอมเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่เข้ามาในระบบงาน อาทิเช่น ด้านระเบียบกฎหมาย ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในเทศบาล และการมี ส่วนร่วมของประชาชน ส่วนปัญหาในเรื่องโครงสร้างและระบบการบริหารงานได้แก่ ขาดการกำกับ ดูแลและการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง การตรวจสอบกำกับดูแล และกลไกการกำกับดูแลยังไม่ได้ ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่อย่างทั่วถึงและจริงจัง ไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากยังขาดทักษะความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมาภิบาล หรืออีกประเด็นคือ ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลได้อย่าง เต็มที่ เนื่องจากมีอำนาจอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องหรือแทรกแซงจนทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก ให้นำมาซึ่งความสุขของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลช้างเผือกอย่าง แท้จริง ตรงตามวิสัยทัศน์ของเทศบาล ที่ว่า เทศบาลตำบลช้างเผือก สังคมมีสุข เศรษฐกิจชุมชน เข้มแข็ง แหล่งศิลปวัฒนธรรม ประชาชนมีส่วนร่วม พัฒนารักษาสิ่งแวดล้อม

คำถามการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัด เชียงใหม่ ในปัจจุบันเป็นอย่างไร?
2. แนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัด เชียงใหม่ เป็นอย่างไร?

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ความรู้เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่
2. ได้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่
3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ หน่วยงานราชการ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันทางการศึกษา และผู้ที่สนใจสามารถนำเอาองค์ความรู้ที่ค้นพบไปประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กรได้ตามความเหมาะสม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาสภาพการบริหารจัดการตามหลักตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาแนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่

2. ขอบเขตของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย รองนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างทั่วไป ของเทศบาลตำบลช้างเผือก จำนวน 85 คน ผู้นำชุมชน ได้แก่ ประธานชุมชนทั้ง 10 ชุมชน จำนวน 10 คน ได้แก่ ชุมชนเจ็ดยอด 1-3 ชุมชนช้างเคียน 1-4 ชุมชนช่วงสิงห์ ชุมชนโชตนาทตพร และชุมชนสนสวยสามัคคี รวมประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 95 คน

นิยามศัพท์

สภาพการบริหาร หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ นโยบายของรัฐบาล ระเบียบ กฎหมาย สภาพสังคม สภาพเศรษฐกิจ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

ธรรมาภิบาล หมายถึง กติกาหรือกฎเกณฑ์การบริหารการปกครองที่ดี เหมาะสม และเป็นธรรม ที่ใช้ในการธำรงรักษากฎหมายและสังคม และเป็นการจัดการบริหารทรัพยากรในทุกด้านและทุกระดับ การจัดระบบองค์การและกลไกของทั้งภาครัฐและเอกชน

การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ กล่าวคือผู้บริหารไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะ ทำให้ผู้ปฏิบัติทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว เป็นกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารมักจะใช้กับการบริหารกิจการสาธารณะหรือการบริหารราชการ เราจึงเรียกผู้ที่ดำรงตำแหน่งระดับบริหารในหน่วยงานราชการว่า “ผู้บริหาร”

การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการ และทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารจะบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของทฤษฎีและหลักการบริหาร เพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการทำงาน สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ คือผู้ที่สามารถประยุกต์เอาศาสตร์การบริหารไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การดำเนินการโดยใช้ทรัพยากรของเทศบาลตำบลข้างเผือก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกติกาหรือกฎเกณฑ์การบริหารการปกครองที่ดี รวมถึงการจัดระบบองค์การและกลไกของภาครัฐและเอกชน

หลักนิติธรรม หมายถึง เทศบาลตำบลข้างเผือกตรากฎหมายข้อบัญญัติหรือระเบียบออกมาบังคับใช้กับประชาชนหรือชุมชน ซึ่งต้องให้ประชาชน ชุมชน หรือผู้มีส่วนได้เสีย มีส่วนร่วมในการพิจารณาร่างข้อบัญญัตินั้น ๆ และข้อบัญญัติต้องมีความทันสมัย เป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของชุมชน และชุมชนยินยอมพร้อมที่จะปฏิบัติตาม

หลักคุณธรรม หมายถึง การที่ผู้บริหารและบุคลากร ได้แก่ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างทั่วไปของเทศบาลตำบลข้างเผือก มีความคิด ประพฤติปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสม ในการทำหน้าที่ของตนเองอย่างสมบูรณ์ ละเว้นในสิ่งที่ควรเว้น กระทำในสิ่งที่ควรทำ ด้วยความฉลาด รอบคอบ รู้เหตุรู้ผล ถูกต้องตามกาลเทศะ

หลักความโปร่งใส หมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลช้างเผือก ได้มีส่วนรับรู้หรือร่วมกระทำ รวมทั้งกระบวนการในการดำเนินงานในเรื่องนั้น ๆ ในกิจกรรมนั้น ๆ รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นด้วย โดยมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา สามารถให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้

หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในองค์กร กับการมีส่วนร่วมในชุมชนของบุคลากรและประชาชน โดยการมีส่วนร่วมในองค์กร หมายถึง การที่บุคลากรในเทศบาลตำบลช้างเผือกทุกคน มีส่วนได้เสนอความคิดเห็นในการบริหารงาน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการบูรณาการการทำงานหรือทำกิจกรรมร่วมกับองค์กรอื่น ส่วนการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนได้มีส่วนร่วมศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งในส่วนของสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยการร่วมวางแผนในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ตลอดจนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติด้วย เช่น มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีสิทธิเข้าร่วมประชุมสภาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการประชุมประชาคม มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอื่น ๆ ของเทศบาลตำบลช้างเผือกด้วยความเต็มใจ

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การที่คณะผู้บริหารและปฏิบัติงานทุกระดับชั้นของเทศบาลตำบลช้างเผือก กระทำในสิ่งที่ควรทำ และก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนหรือชุมชนมากที่สุด มีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ สำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน การใส่ใจในปัญหาสาธารณะ มีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งในองค์กรและชุมชน เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้าที่จะยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตน ไม่ว่าจะเป็ผลดีหรือผลเสียก็ตาม

หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ไม่ว่าจะเป็ด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และคน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในองค์กรและในชุมชน โดยใช้อย่างประหยัดและคุ้มค่าภายใต้บริการที่มีคุณภาพ

ทรัพยากรทางการบริหาร หมายถึง ทรัพยากรมนุษย์ งบประมาณ อุปกรณ์เครื่องมือ และการจัดการ

Man หมายถึง การบริหารกำลังคน จะใช้คนอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลกับงานให้มากที่สุด

Money หมายถึง การบริหารเงิน จะจัดสรรเงินอย่างไรให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

Materials หมายถึง การบริหารวัสดุในการดำเนินงานว่าจะทำอย่างไรให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุด

Management หมายถึง การจัดการ คือกระบวนการจัดการบริหารควบคุมเพื่อให้งานทั้งหมดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่

เทศบาลตำบล หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดเล็ก โดยทั่วไปเทศบาลตำบลมีฐานะเดิมเป็นสุขาภิบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การจัดตั้งเทศบาลตำบลกระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลตำบลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เทศบาลตำบลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารและสภาเทศบาลซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 12 คนที่ราษฎรในเขตเทศบาลเลือกตั้งมาทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรเขตเทศบาล ซึ่งในการวิจัยนี้ หมายถึง เทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับธรรมาภิบาล
3. แนวคิดนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ
4. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบริการสาธารณะ
5. บริบทของเทศบาลตำบล
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

1. แนวคิด ความหมาย และความสำคัญของการบริหาร

สมคิด บางโม (2546: 60) กล่าวว่า การบริหารส่วนใหญ่จะนึกถึงการบริหารราชการ คำศัพท์ที่ใช้มี 2 คำ คือ การบริหาร (Administration) นิยมใช้กับการบริหารราชการหรือการจัดการเกี่ยวกับนโยบาย ศัพท์อีกคำหนึ่ง คือ การจัดการ (Management) นิยมใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน หรือการดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามคำว่า การบริหารกับคำว่า การจัดการใช้แทนกันได้ มีความหมายเหมือนกัน จะใช้คำสองคำนี้ปะปนกันไปตามความเหมาะสม จึงจำเป็นที่จะต้องใช้ความรู้ทั้งที่เป็นศาสตร์และศิลปะเพื่อเอาคนและทรัพยากรมารวมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ ปัจจัยในการบริหารมีองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้

1.1 คนหรือบุคคล (Man) เป็นปัจจัยสำคัญของการบริหารงาน หน่วยงานหรือองค์การต่าง ๆ จำเป็นต้องมีคนที่ปฏิบัติงาน ผลงานที่ดีจะออกมาได้ต้องประกอบด้วยบุคคลที่มีคุณภาพและมีความรับผิดชอบต่อองค์การหรือหน่วยงานนั้น ๆ

1.2 เงิน (Money) หน่วยงานจำเป็นที่จะต้องมียกงบประมาณเพื่อการบริหารงาน หากขาดงบประมาณ การบริหารงานของหน่วยงานก็ยากที่จะบรรลุเป้าหมาย

1.3 ทรัพยากรหรือวัสดุ (Material) การบริหารจำเป็นต้องมีวัสดุอุปกรณ์หรือทรัพยากรในการบริหาร หากหน่วยงานขาดวัสดุอุปกรณ์หรือทรัพยากรในการบริหารแล้ว ก็ย่อมจะเป็นอุปสรรคหรือเกิดปัญหาในการบริหารงาน

1.4 การบริหารจัดการ (Management) เป็นภารกิจของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาโดยตรง คือเป็นกลไกและตัวประสานที่สำคัญที่สุดในการประมวล ผลักดันและกำกับปัจจัยต่างๆ ทั้ง 3 ประการ ให้สามารถดำเนินไปได้โดยมีประสิทธิภาพจนบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานตามที่ต้องการ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2545: 3-5) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารอย่างน้อย 4 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การวางแผน (Planning) เป็นหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งนักวิชาการทั้งหลายกำหนดขึ้น จะเริ่มต้นด้วยหน้าที่ทางการวางแผนเป็นอันดับแรก จึงแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการวางแผนเป็นอย่างดี โดยที่องค์ประกอบของกระบวนการวางแผนองค์การหนึ่ง ๆ ประกอบด้วย ภารกิจ จุดหมายและแผน โดยภารกิจเป็นข้อประกาศอย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายหรือเหตุผลพื้นฐานในการดำรงอยู่ขององค์การและขอบข่ายงานเฉพาะขององค์การหรือที่ทำให้องค์การแตกต่างจากองค์การอื่น สำหรับจุดหมายเป็นเป้าหมายแห่งอนาคต หรือผลลัพธ์สุดท้ายที่องค์การต้องการให้บรรลุผล ขณะเดียวกันแผนงานหมายถึงวิถีทางที่จะก่อให้เกิดการกระทำเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับองค์การ

การจัดองค์การ (Organizing) เป็นหน้าที่ทางการบริหารที่สืบเนื่องจากการวางแผน กล่าวคือเมื่อองค์การจัดทำจุดหมายและแผนเชิงยุทธศาสตร์แล้ว ผู้บริหารควรต้องออกแบบโครงสร้างองค์การเพื่อให้การบริหารงานบรรลุจุดหมาย

การนำ (Leading) เป็นสถานะที่ผู้นำใช้ความพยายามที่จะให้มีอิทธิพลต่อผู้อื่นเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การที่ผู้นำจะเป็นผู้นำที่มีศักยภาพดังกล่าวได้ต้องทำความเข้าใจทฤษฎีการจูงใจ (Motivation) ภาวะผู้นำ (Leadership) การติดต่อสื่อสาร (Communication) และการบริหารกลุ่ม (Group) เพื่อนำประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

การควบคุม (Controlling) เป็นกระบวนการวางระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์การบรรลุผลตามจุดหมายที่กำหนดไว้ มุ่งให้เกิดความมั่นใจว่าสมาชิกในองค์การได้ประพฤติปฏิบัติไปในทิศทางที่จะทำให้บรรลุผลตามมาตรฐานการทำงานที่กำหนดไว้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งขององค์การ การเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกในองค์การ

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2523: 4) ได้สรุปสาระสำคัญของการบริหารไว้ดังนี้

1. การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป
2. ร่วมมือกันทำกิจกรรม
3. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน
4. โดยการใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

สำหรับการบริหารในฐานะที่เป็นวิชาการสาขาหนึ่ง มีลักษณะเป็นศาสตร์โดยสมบูรณ์ เช่นเดียวกับศาสตร์สาขาอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นสาขาวิชาที่มีการจัดระเบียบให้เป็นระบบของการศึกษา มุ่งองค์แห่งความรู้ หลักการและทฤษฎีที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้า เชิงวิทยาศาสตร์ การบริหารจึงเป็น สิ่งที่น่าสนใจศึกษาเล่าเรียนกันได้โดยนำไปประยุกต์ใช้ สู่การปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์และ สิ่งแวดล้อม ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถ ประสบการณ์และบุคลิกภาพส่วนตัวของผู้บริหารแต่ละคน สรุปว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนิน กิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรทางการ บริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารจะบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้นั้นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของทฤษฎีและหลักการบริหาร เพื่อจะได้นำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการทำงานสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม

พยอม วงศ์สารศรี (2542: 3) การบริหารงานไม่ว่าจะเป็นองค์การหรือรัฐบาลหรืองานธุรกิจ เอกชนต่างมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่ต้องการให้งานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างประหยัด มีประสิทธิภาพและ พัฒนาอยู่เสมอ องค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงานคือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ใน บรรดาเหล่านี้เป็นที่ยอมรับกันว่า “คน” เป็นปัจจัยที่สำคัญและมีค่า ในแต่ละองค์การจะมีงานที่ รับผิดชอบอยู่จำนวนหนึ่งซึ่งจะต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลตามเป้าหมาย ดังนั้นในแต่ละองค์การจึงต้องมี “บุคคล” ซึ่งเรียกว่า ข้าราชการบ้างเจ้าหน้าที่บ้างหรือพนักงานบ้างเป็นผู้ปฏิบัติงาน งานจึงสำเร็จและ ได้ผลตามเป้าหมาย โดยทั่วไปการเลือกสรรบุคคลเข้ามาทำงานในหน่วยราชการหรือองค์การธุรกิจ ขนาดใหญ่ ๆ จะมีการกำหนดหลักเกณฑ์เป็นอย่างดี เช่น มีการกำหนดพื้นความรู้ มีการสอบแข่งขัน สอบคัดเลือก เมื่อผ่านการทดสอบแข่งขันหรือการสอบคัดเลือกได้แล้วยังกำหนดให้มีการทดลอง ปฏิบัติงานระยะหนึ่งก่อน เมื่อปรากฏว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่แล้ว จะบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำอีกต่อไป แต่การบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้าปฏิบัติงานดังกล่าว แม้ จะมีการกำหนดคุณสมบัติและกฎเกณฑ์ไว้อย่างดีแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่ได้เป็นเครื่องประกันที่ดีในการ คัดเลือกบุคลากรได้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่เสมอไป ทั้งนี้เพราะปัจจุบันนี้วิทยาการต่าง ๆ ได้เจริญ รุดหน้าไปมากได้มีการค้นพบหลักการและกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ ซึ่งนำมาใช้แทนของเก่าได้อย่างดี ดังนั้น คนที่เคยเหมาะสมอยู่ในระยะแรกเข้าทำงานอาจกลายเป็นคนที่ไม่เหมาะสมไปได้โดยง่ายในระยะเวลา ต่อมา ประกอบกับบุคลากรเมื่อปฏิบัติงานไปนาน ๆ อาจเกิดความเบื่อหน่าย ความกระตือรือร้นใน

การปฏิบัติงานน้อยลง ดังนั้น หากได้มีการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญและให้ประสบการณ์ใหม่ ๆ ย่อมทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้นอันเป็นผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

พิมลจรรย์ นามวัฒน์ (2544: 22) กล่าวว่า นักทฤษฎีที่อยู่ในกลุ่มการศึกษาการจัดการตามหลักการบริหารได้เสนอหลักที่เกี่ยวกับการบริหาร ซึ่งคนที่เป็นผู้บริหารจะต้องทำมีหน้าที่สำคัญอยู่ 7 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “POSDCORB” ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

P = Planning หมายถึง การวางแผนงาน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) ทั้งนี้ เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องกันในการดำเนินงาน แผนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรู้ในทางวิทยาการและวิจารณ์ญาณวินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคตแล้วกำหนดวิธีการโดยถูกต้อง อย่างมีเหตุผล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องและสมบูรณ์

O = Organizing หมายถึง การจัดส่วนราชการหรือองค์การ ซึ่งในการศึกษาบางแห่งก็พิจารณารวมไปกับการปฏิบัติงานหรือวิธีการจัดการ (Management) ด้วยเรื่องการจัดแบ่งส่วนงานนี้จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เช่น การจัดแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง แผนก โดยอาศัยปริมาณงานคุณภาพของงาน หรือจัดตามลักษณะของงานเฉพาะอย่าง (Specialization) ก็ได้

S = Staffing หมายถึง การจัดหาบุคคลและเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่แบ่งไว้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งหมายถึง การจัดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล (Personnel Administration) เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความสามารถมาปฏิบัติงานให้เหมาะสม (Competent Man for Competent Job) หรือ Put the Right Man on the Right Job รวมถึงการที่จะเสริมสร้างและธำรงไว้ ซึ่งสัมพันธภาพในการทำงานของคนงานและพนักงานด้วย

D = Directing หมายถึง การศึกษาวิธีการอำนวยการรวมทั้งการควบคุมงานและนิเทศงานตลอดจนศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Humanrelations) และการจูงใจ (Motivation) เป็นต้น การอำนวยการในที่นี้รวมถึงการวินิจฉัยสั่งการ (Decision Making) ซึ่งเป็นหลักอันสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของการบริหารงานและขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานมาก เหตุเพราะว่าการที่จะอำนวยการให้ภารกิจดำเนินไปด้วยดีได้ จำเป็นต้องมีการตัดสินใจที่ดีและการสั่งการที่ถูกต้องเหมาะสมกับแต่ละลักษณะของการตัดสินใจ

Co = Coordinating หมายถึง ความร่วมมือประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะช่วยให้การประสานงานดีขึ้น เพื่อช่วยแก้ปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน การร่วมมือประสานงานเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากใน

การบริหาร เพราะเป็นกิจวัตรประจำวันที่จะต้องพึงกระทำในการปฏิบัติงานและเป็นสิ่งที่มีอยู่ทุกระดับของงาน การร่วมมือประสานงานเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องจัดให้มีขึ้นในหน่วยงานของตน เพราะเป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

R = Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานตลอดรวมถึงการประชาสัมพันธ์ (Public Relations) ที่จะต้องแจ้งให้ประชาชนทราบด้วย

B = Budgeting หมายถึง การงบประมาณโดยศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณและการเงิน ตลอดจนการใช้วิธีการงบประมาณและแผนงานเป็นเครื่องมือในการควบคุมงาน วิธีการบริหารงบประมาณโดยทั่วไปมักมีวงจรที่คล้ายคลึงกัน ที่เรียกว่า “วงจรงบประมาณ” (Budget Cycle) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมงบประมาณและการเสนอขออนุมัติ (Executive Preparation and Submission)
2. การพิจารณาให้ความเห็นชอบของฝ่ายนิติบัญญัติ (Legislation Authority)
3. การดำเนินการ (Execution)
4. การตรวจสอบ (Audit)

สมยศ นาวิการ (2546: 14-15) กล่าวว่า การบริหาร คือ กระบวนการของการทำงานให้สำเร็จโดยใช้บุคคลอื่น และนักวิชาการบางคนอาจให้ความหมายของการบริหารแตกต่างกันไป เช่น การบริหาร หมายถึง กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุมทรัพยากร

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545: 18) ได้อธิบายไว้ว่า “การบริหาร” (Administration) จะใช้ในการบริหารระดับสูง โดยเน้นที่การกำหนดนโยบายสำคัญและการกำหนดแผนของผู้บริหารระดับสูง เป็นคำที่นิยมใช้ในการบริหารรัฐกิจ หรือใช้ในหน่วยราชการ และคำว่า “ผู้บริหาร” (Administrators) จะหมายถึง ผู้บริหารที่ทำงานอยู่ในองค์การของรัฐ หรือองค์การที่ไม่มุ่งหวังกำไร

จรัสศรี จรียากุล (2550: 4-6) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล (Personnel Management Business Administration : Public Personnel Administration) เป็นหนึ่งในทรัพยากรการบริหาร 4 ประเภท ที่เรียกกันว่า 4 Ms (Man Money Material Management) ซึ่งมีนักวิชาการและนักบริหารทั้งไทยและต่างประเทศให้นิยามและความหมายไว้หลากหลาย พอกล่าวโดยสรุปได้ว่าการบริหารงานบุคคลเป็นการบริหารทรัพยากร มนุษย์ เพื่อใช้คนให้เหมาะสมกับงานตามวัตถุประสงค์และความต้องการของหน่วยงาน เป็นภารกิจของผู้บริหารทุกคนที่มุ่งปฏิบัติในกิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวกับบุคลากร เพื่อให้ปัจจัยด้านบุคคลขององค์การเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดตลอดเวลา ซึ่งจะส่งผลสำเร็จต่อเป้าหมายขององค์การ การบริหารงานบุคคลมีขอบข่ายที่กว้างขวางครอบคลุมตั้งแต่การแสวงหาและการเลือกสรรบุคลากรเข้าสู่หน่วยงาน จนพ้นจากการปฏิบัติงานพิจารณาในแง่กระบวนการ การบริหารงานบุคคล จึงเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกันเป็นลูกโซ่ ตั้งแต่

การวางนโยบาย การกำหนดแผนและความต้องการด้านบุคลากร การสรรหา การเลือกสรร การพัฒนา การกำหนดสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล การประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อนตำแหน่ง การโอนย้าย และการพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร หลักทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล โดยทั่วไปยึดหลักของระบบสำคัญ 2 ระบบ คือ ระบบอุปถัมภ์ (Patronage System) และระบบคุณธรรม (Merit System) ซึ่งมีหลักและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลแตกต่างกัน กล่าวคือ ระบบอุปถัมภ์หรือที่เรียกกันว่าระบบซุ่มเลี้ยง ระบบเล่นพวก หรือระบบชอบพอเป็นพิเศษ เป็นระบบที่การพิจารณาเลือกสรรคนเข้าทำงาน การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง มักไม่คำนึงถึงความรู้ความสามารถ ไม่เปิดโอกาสที่เท่าเทียมกันแก่บุคลากรของหน่วยงาน ทำให้บุคลากรขาดสมรรถภาพ งานไม่ก้าวหน้า เพราะมีการบรรจุแต่งตั้งกันตามความพอใจมากกว่าการเลือกสรรจากผู้มีความรู้ความสามารถ มักจะมีอิทธิพลทางการเมืองเข้ามาในองค์กรต่าง ๆ ผู้ปฏิบัติงานจะมุ่งทำงานเพื่อเอาใจผู้มีอำนาจมากกว่าปฏิบัติตามหน้าที่ บุคลากรขาดหลักประกันความมั่นคง ระบบดังกล่าวทำให้เกิดความไม่พอใจแก่ราชการมาก จึงมีความริเริ่มที่จะจัดปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดมีระบบคุณธรรมขึ้น หรือที่เรียกกันว่าระบบคุณวุฒิ ระบบคุณความดี ระบบความรู้ความสามารถ วิธีการเลือกสรรบุคคลเข้าทำงานโดยใช้การสอบเป็นการประเมินความรู้ความสามารถของบุคคล ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามต้องการ โดยไม่คำนึงเรื่องการเมืองหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นสำคัญ ระบบนี้มีหลักสำคัญ ๆ คือ หลักความเสมอภาค หลักความสามารถ หลักความมั่นคง และหลักความเป็นกลางทางการเมือง การนำระบบคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคลก็เพื่อให้เกิดความประหยัดค่าใช้จ่ายการบริหารงานบุคคล กับเพื่อให้สมาชิกทุกคนในองค์กรได้รับความเป็นธรรมจากการบริหารงานบุคคล และเพื่อขจัดความยุ่งยากสลับซับซ้อน ทำให้มีมาตรการที่สามารถนำไปใช้ได้โดยทั่วไป และเพื่อเป็นการป้องกันมิให้ระบบอุปถัมภ์เกิดขึ้นได้โดยง่าย

อุทัย เลาหวิเชียร (2548: 10-25) ได้สรุปแนวคิดของกลุ่มนักทฤษฎีทางการบริหาร เมื่อนำเอาแนวคิดของนักทฤษฎีทางการบริหารเพื่อหาความเหมือนหรือหลักเกณฑ์ร่วมกันสามารถสรุปได้ดังนี้

1. อำนาจและความรับผิดชอบเป็นของคู่กัน ทั้งฝ่ายผู้บริหารหรือนายจ้างกับฝ่ายผู้ใต้บังคับบัญชาหรือลูกจ้าง จะต้องให้ความสำคัญซึ่งกันและกัน อำนาจนั้นเกี่ยวข้องกับสิทธิ ส่วนความรับผิดชอบนั้นเกี่ยวข้องกับหน้าที่ ผู้บริหารมีอำนาจที่จะจัดสรรงบประมาณหรือค่าจ้างให้เหมาะสม ส่วนผู้ใต้บังคับบัญชาหรือลูกจ้างมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติงานไปตามบทบาทที่กำหนดหรือตามที่ได้รับการมอบหมายจากผู้บริหาร และเมื่อได้รับการมอบหมายแล้ว ผู้ปฏิบัติหรือผู้ได้รับมอบหมายก็ต้องมีอำนาจที่อยู่ในขอบเขตที่จะทำงานให้สำเร็จ บุคคลทุกคนไม่ควรรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนไม่มีอำนาจและหน้าที่แต่อย่างใด

2. การบริหารจัดการจะต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน ถือว่าจุดมุ่งหมายเป็นสิ่งที่สำคัญ ผู้บริหารจะต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนและกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประสานกันอย่างเป็นระบบและมีเหตุผลอันสมควร มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ถ้าผู้บริหารไม่กำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ผู้บริหารจะไม่มีโอกาสทราบทางเลือกหรือเหตุผลที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของงานหรือขององค์การที่กำหนดไว้

3. โครงสร้างของหน่วยงานเป็นสิ่งที่สำคัญ ทั้งนี้เพราะโครงสร้างจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้เป็นงานหรือตำแหน่งนั้น จะต้องกำหนดงานที่สัมพันธ์กัน มีผลเสริมซึ่งกันและกันและคล้ายคลึงกันเข้าไว้ด้วยกัน การจัดเช่นนี้จะเกิดประสิทธิภาพของงานสูงสุด การจัดกลุ่มตำแหน่งงานที่ดีจะมีผลทำให้งานบรรลุจุดมุ่งหมายได้ง่ายขึ้น

4. การเน้นการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว การจัดตำแหน่งหน้าที่และงานให้เป็นหมวดหมู่ จะช่วยให้เกิดการจัดโครงสร้างขององค์การและการบริหารได้ดีขึ้น อีกทั้งยังลดความขัดแย้งในบทบาทหน้าที่ได้ดี เพราะผู้บริหารแต่ละหน่วยย่อยในองค์การหรือแต่ละงาน จะมีบทบาทที่แน่ชัดไม่คาบเกี่ยวหรือก้าวล่วงซึ่งกันและกัน ในขณะที่เดียวกันผู้ได้บังคับบัญชาก็สามารถลดความขัดแย้งในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบเช่นกัน เพราะไม่ต้องเอาใจผู้บังคับบัญชาหรือฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาพร้อม ๆ กันหลายคน จนทำให้ไม่ทราบว่าเชื่อใครดี ถ้าหากผู้บังคับบัญชาแต่ละคนสั่งการพร้อมกันหรือมีความคิดเห็นไม่เหมือนกัน

5. องค์ประกอบของการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการติดตามควบคุมการทำงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การจะศึกษาทำความเข้าใจกับการบริหาร ให้วิเคราะห์จากกิจกรรมที่ผู้บริหารทำว่าครบองค์ประกอบของการบริหารหรือไม่

สังคมของมนุษย์เป็นสังคมที่มีการรวมตัวเป็นกลุ่ม หมู่เหล่า เป็นชุมชนต่าง ๆ ตั้งแต่หมู่บ้าน ตำบล เมือง และประเทศ จึงต้องมีการจัดระบบระเบียบของสังคม เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เพื่อความอยู่รอดสงบสุข และบังเกิดความก้าวหน้าในชุมชนเหล่านั้น จึงเป็นสาเหตุให้เกิด “สถาบันสังคม” และ “การบริหาร” ขึ้นมา สถาบันสังคมที่จัดตั้งขึ้นไม่ว่าจะเป็นครอบครัว วัด โรงเรียน และองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน จึงต้องอำนวยความสะดวกหรือบริการเพื่อประโยชน์สุขของสมาชิก และความเจริญของสังคม โดยดำเนินภารกิจตามที่สังคมมอบหมาย ด้วยการจัดตั้ง “องค์การบริหาร” ที่เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมนั้นๆ

จึงสรุปได้ว่า การบริหาร เป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ ในการบริหารนั้นผู้บริหารมีหน้าที่ที่สำคัญอยู่ 7 ประการ

คือ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะทำให้งานภายในองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสัมพันธ์กับทรัพยากรองค์กร 4 Ms การทำงานของผู้ปฏิบัติงานที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารเป็นหลัก ซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นผู้กำหนดว่าจะใช้กระบวนการใด ผู้บริหารจะบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของทฤษฎีและหลักการบริหาร เพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการทำงาน สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม โดยผู้บริหารผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จนั้น คือผู้ที่สามารถประยุกต์เอาศาสตร์การบริหารไปใช้ได้อย่างมีศิลปะนั่นเอง ซึ่งการบริหารทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่างก็มีจุดมุ่งหมายที่คล้ายคลึงกัน คือต้องการให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด โดยมีองค์ประกอบสำคัญในการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ซึ่ง “คน” ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและมีค่าที่สุด

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับธรรมาภิบาล

1. ความสำคัญ และความเป็นมาของหลักธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดสำคัญที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เนื่องจากเป็นหลักการที่ครอบคลุมกว้างขวางทั้งมิติทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ทางสังคม ดังนั้น การบริหารธรรมาภิบาลจึงเป็นแนวความคิดที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย

ธรรมาภิบาล เป็นหลักการที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่หลาย เพื่อช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ นอกจากนี้แล้วยังทำให้บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นในองค์กรนั้น ๆ อันจะทำให้เกิดการพัฒนาย่างต่อเนื่อง เช่น รัฐบาลที่โปร่งใสตรวจสอบได้ ย่อมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนและประชาชน ตลอดจนส่งผลดีต่อเสถียรภาพของรัฐบาลและความเจริญก้าวหน้าของประเทศอีกด้วย

รัชยา ภักดีจิตต์ (2555: 29) หลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล คือการบริหารที่สามารถตรวจสอบได้และมีประสิทธิผล และเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล โดยมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในสังคมในทุกระดับ กล่าวคือ ระดับบุคคล ประชาชนตระหนักรู้ว่าตนเองมีอำนาจ กล้าใช้อำนาจจนความรับผิดชอบและเป็นธรรม ระดับชุมชนการประสานสิทธิอำนาจของชุมชนเข้ากับการปกครองท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน คือการบริหารจัดการธุรกิจเอกชน รัฐวิสาหกิจให้ตรวจสอบได้ โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อสังคม ภาคการเมืองและราชการให้มีการบริหารจัดการที่ดี มีการตรวจสอบ

ภายในเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม จะเห็นได้ว่าการสร้างธรรมาภิบาล จำเป็นต้องพัฒนาไปพร้อม ๆ กันทั้ง 3 ส่วน คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

อนูรัตน์ จักรเจริญพรชัย (2550: 20-21) ได้กล่าวว่า ภายหลังประเทศไทยได้ประกาศใช้ รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 ประกอบกับภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในช่วงเวลาดังกล่าว ธรรมาภิบาล หรือการบริหารจัดการที่ดีนับเป็นแนวคิดที่ได้รับการกล่าวถึงมากในสังคมไทย ซึ่งต่อมาได้ปรากฏ รูปธรรมของแนวทางการปฏิบัติในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งมีสาระสำคัญในทำนองเดียวกันกับระเบียบดังกล่าว อันมุ่งเน้น ให้องค์กรของรัฐดำเนินงานตามภาระหน้าที่โดยยึดหลักการบนพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติ ธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความ คำนึงถึง แต่แต่ละหลักสามารถจำแนกออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประเทศ ระดับภาครัฐ และระดับองค์กร ซึ่งแต่ละระดับมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ กล่าวคือ องค์กรที่มีการบริหารจัดการที่ดีจะช่วยสนับสนุนการ บริหารจัดการที่ดีของระดับภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชน

จรัส สุวรรณเวลา (2553: 41) กล่าวว่า iva การปกครองที่ดี หรือ ธรรมาภิบาล ต้องมีหลัก สำหรับยึดเหนี่ยวตลอดจนเป็นเครื่องมือในการวัดผลสัมฤทธิ์ของการปกครองที่ดีนั้น สำหรับองค์การ มหาชนที่เป็นอิสระ ซึ่งมีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม และต่อประชาคมเฉพาะในแต่ละกรณี เกณฑ์หรือข้อกำหนดการปกครองที่ดีได้แก่ การเกิดสัมฤทธิ์ผลตามพันธกิจ ประกอบกับการ ดำเนินงานโดยมีประสิทธิภาพ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ถูกต้อง สมเหตุสมผล โปร่งใสและซื่อสัตย์ สุจริต โดยมีการกระจายอำนาจ และการแบ่งบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน ทั้งมีส่วนร่วมของประชาคม ในองค์กร และมีดุลแห่งอำนาจในองค์กร เกณฑ์เหล่านี้อาจมีน้ำหนัก หรือจุดเน้นไม่เท่ากันได้ ตามแต่ลักษณะขององค์กรนั้น แต่จะขาดเกณฑ์อย่างหนึ่งอย่างใดไปโดยสิ้นเชิงไม่ได้

ในการที่จะแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศไทยให้พ้นจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจเพื่อให้มีความ แข็งแกร่งอย่างยั่งยืนไม่เกิดภาวะล่มสลายขึ้นอีก ตลอดจนสามารถแข่งขันได้ในสังคมโลก จำเป็นต้อง ปรับปรุงสภาพพื้นฐานของประเทศในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปการปกครอง ให้เป็น การปกครองที่ดี ที่อาจเรียกว่าธรรมาภิบาล ทั้งในระดับชาติ และระดับย่อยภายในประเทศ ด้วยการ ปฏิรูปการเมือง การปฏิรูประบบราชการ การพัฒนาองค์กรมหาชน รวมทั้งการแก้ไขในระดับเอกชน ให้องค์การเอกชนต่าง ๆ และบริษัทมหาชน ตลอดจนธุรกิจต่าง ๆ มีการปกครองที่ดี ซึ่งตลาดทรัพย์สิน แห่งประเทศไทยกำลังดำเนินการมาตรการต่าง ๆ อยู่ขณะนี้ ที่เรียกเป็นการเฉพาะว่าบรรษัทภิบาล

ในที่นี้จะเน้นการปรับปรุงระบบการปกครองขององค์กรมหาชน หรือองค์กรอิสระที่มีได้มุง หากำไร ซึ่งในปัจจุบันยังต้องแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นอีกมาก

การนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้ในประเทศไทยใน พ.ศ. 2542 รัฐบาลไทยได้บัญญัติความหมายที่เป็นทางการของคำว่า “good governance” ว่าหมายถึง “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” และให้นิยามว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติสำหรับการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยกำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ขึ้น มีผลบังคับใช้

ธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดสำคัญที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เนื่องจากเป็นหลักการที่ครอบคลุมกว้างขวางทั้งมิติทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ทางสังคม ดังนั้นการบริหารธรรมาภิบาลจึงเป็นแนวความคิดที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย

หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล คือการบริหารที่สามารถตรวจสอบได้ และมีประสิทธิผล และเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล โดยมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในสังคมในทุกระดับ กล่าวคือ ระดับบุคคล ประชาชนตระหนักว่าตนเองมีอำนาจ ถ้าใช้อำนาจบนความรับผิดชอบและเป็นธรรม ระดับชุมชนการประสานสิทธิอำนาจของชุมชนเข้ากับการปกครองท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน คือการบริหารจัดการธุรกิจเอกชน รัฐวิสาหกิจให้ตรวจสอบได้ โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อสังคม ภาคการเมืองและราชการให้มีการบริหารจัดการที่ดี มีการตรวจสอบภายใน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม จะเห็นได้ว่าการสร้างธรรมาภิบาลจำเป็นต้องพัฒนาไปพร้อม ๆ กันทั้ง 3 ส่วน คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

ธวัช ภูจิตโกไคย (2550: ระบบออนไลน์) กล่าวว่า เพื่อความเป็นธรรมและเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ความโปร่งใสจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลก็ต้องมีระบบ “ธรรมาภิบาล” หรือการกำกับดูแลที่ดี โดยมีคณะกรรมการตรวจสอบเป็นผู้รับผิดชอบ และมีหน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือดำเนินการ ระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี หรือ “ธรรมาภิบาล” มีความสำคัญต่อการบริหาร ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและภาคเอกชน ทุกฝ่ายอยากเห็นและอยากให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ทุกระบบในสังคมโปร่งใส มีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยมีตัวแทนจากภาครัฐกับภาคเอกชนเข้ามาร่วมกันเป็นแกนหลักกำหนดมาตรฐานการกำกับดูแลและดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหาร เพราะสามารถนำไปสู่การลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรและนำพาหน่วยงานไปสู่การเป็นหน่วยงานใสสะอาด เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่บรรดาผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายได้เป็นอย่างดี

เปรม ติณสูลานนท์ (2548: 2) ได้กล่าวปาฐกถาพิเศษเรื่อง จริยธรรมของการบริหารภาครัฐ กล่าวว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา 77 บัญญัติว่า รัฐต้องจัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง จัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และพนักงานหรือลูกจ้างอื่น ๆ ของรัฐ เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่จากเงื่อนไขบังคับที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ รัฐบาลได้ออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อเพิ่มพูนความรับผิดชอบทางการบริหารของหัวหน้าส่วนราชการ เพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณภาพการบริหารและความโปร่งใส เป็นการเปิดโอกาสให้สาธารณชนตรวจสอบผลงานของภาครัฐได้ ยิ่งไปกว่านั้น รัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายและการพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายล้วนเป็นการแนะแนวทางที่ดีมาก หากภาครัฐทำได้สำเร็จ ประเทศของเราจะพัฒนาไปไกลมากทีเดียว การพูดถึงการบริหาร ต้องพูดถึงผู้บริหาร เพราะเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกัน บางกรณีเป็นเรื่องเดียวกัน จริยธรรมของการบริหารภาครัฐจะไม่มีทางเกิดผลสำเร็จได้ถ้าผู้บริหารไม่มีจริยธรรม

การใช้จริยธรรมและคุณธรรมในการบริหารงานภาครัฐและภาคเอกชน ผู้บริหารจะต้องมีจิตสำนึกที่จะนำสิ่งที่ดีไปใช้และขจัดสิ่งที่ไม่ดีให้หมดไป สิ่งเหล่านี้คือ

1. ความซื่อสัตย์ เป็นจริยธรรมทั้งของการบริหารภาครัฐและของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์ในการบริหารงานคือ ความซื่อสัตย์ของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์ไม่ได้หมายถึงการประพฤติปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น แต่ต้องถูกต้องตามจริยธรรมและศีลธรรมด้วย
2. กฎหมาย เป็นที่ยอมรับกันว่า กฎหมายไม่สามารถอุดช่องโหว่การบริหารของผู้บริหารที่จะแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ กฎหมายวางมาตรฐานขั้นต่ำของการประพฤติชอบไว้เท่านั้น แต่มาตรฐานทางจริยธรรมในเรื่องของการประพฤติชอบและความซื่อสัตย์นั้นสูงกว่ากฎหมาย
3. ความเป็นธรรม ของผู้บริหารน่าจะหมายถึง การบริหารโดยให้โอกาสแก่คนยากจนด้วยโอกาส คนที่เสียเปรียบในสังคม ให้คนเหล่านั้นพัฒนาฐานะทางเศรษฐกิจและสภาพทางสังคมสูงขึ้นอย่างมีหลักการและเหตุผล ความเป็นธรรมต้องมีความยุติธรรมอยู่ด้วย ผู้บริหารจะต้องไม่ลุแก่อำนาจใช้อำนาจเบียดบังผู้อื่น ใช้องค์ของกฎหมายเพิ่มอำนาจให้ตนเอง ผู้บริหารจะต้องมีมาตรฐานในการบริหารเพียงมาตรฐานเดียวไม่ใช่สองหรือหลายมาตรฐาน เพื่อนำไปปฏิบัติต่างกรรมต่างวาระกัน
4. ประสิทธิภาพ เป็นเรื่องเข้าใจง่ายและจริยธรรมของการบริหารที่ถกเถียงกันเกี่ยวกับเรื่องนี้ คือ ในตัวประสิทธิภาพเองอาจไม่สอดคล้องกับจริยธรรม เราสามารถหาหนทางที่จะให้ประสิทธิภาพไปด้วยกันได้กับจริยธรรม ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส หรือความเป็นธรรม

5. ความโปร่งใส เป็นเรื่องเข้าใจง่ายและเป็นจริยธรรมของการบริหารงาน เช่นเดียวกัน ปัจจุบันมีการเรียกร้องเรียกหาความโปร่งใสมาก เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบการบริหารภาครัฐได้ เรามีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร บัญญัติให้รัฐเปิดเผยข้อมูลอันเป็นสาธารณประโยชน์แก่ประชาชน การหลีกเลี่ยงไม่เปิดเผยข้อมูลถือได้ว่าขัดจริยธรรม

6. ความมั่นคงของรัฐ เราใช้จริยธรรมในการบริหารเพื่อผลประโยชน์ของรัฐ ความมั่นคงของรัฐคือผลประโยชน์ของรัฐอย่างหนึ่ง การใช้จริยธรรมในการบริหารความมั่นคงอาจจะกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงจำเป็นต้องหาความสมดุลให้ได้

7. ค่านิยม เรื่องนี้มีผลกระทบโดยตรงต่อจริยธรรม ค่านิยมของคนไทยที่ชัดเจนในปัจจุบันคือ ส่วนใหญ่ยังเชื่อว่าความร่ำรวย สร้างชื่อเสียง เกียรติยศ และฐานะได้ จึงมีคนจำนวนไม่น้อยรีบสร้างความร่ำรวยโดยไม่แยแสต่อจริยธรรม

ถ้าคนไทยรับพระบรมราชาทานและพระราชดำรัสไว้เหนือเกล้าฯ และนำไปประพฤติปฏิบัติ การกระทำใด ๆ ย่อมบังเกิดผลดี ผลสำเร็จ เป็นคุณและเป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง

2. ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

สุดจิต นิมิตรกุล (2543: 14) กล่าวว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ระบุหลักการของค่านิยม การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ดังนี้ “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคม ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่อาจจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความ เป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน

อานันท์ ปันยารชุน (2541: 5) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า เป็นผลลัพธ์ของการจัดการกิจกรรมซึ่งบุคคลและสถาบันทั่วไป ภาครัฐและเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำลงไปหลายทาง มีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้ โดยสาระธรรมาภิบาล หรือ Good Governance คือ องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้จะได้ผล หมายถึง การมีบรรทัดฐาน

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด (2543: 27-50) เห็นว่า ธรรมาภิบาล เป็นการบริหารกิจการของบ้านเมืองด้วยความเป็นธรรม เคารพสิทธิของความเป็นพลเมืองอย่างเสมอกัน มีระบบตัวแทนประชาชนที่สะท้อนความคิดของคนได้เที่ยงตรง มีรัฐบาลที่ไม่ถืออำนาจเป็นธรรม แต่ใช้อำนาจอย่างที่ประชาชนจะตรวจสอบได้ โดยอาศัยสื่อมวลชนเสรี รัฐบาลมีความเอื้ออาทรและไม่ดูถูกประชาชนด้วยการเอาความเท็จมาให้ และมีอารยะพอที่จะแสดงความรับผิดชอบหากบริหารงานผิดพลาด หรือไร้ประสิทธิภาพ

นฤมล ทับจุมพล (2541: 15-31) ได้กล่าวว่า ธนาคารโลก หรือ World Bank ได้นำไปใช้ครั้งแรกเมื่อประมาณปี ค.ศ. 1989 ซึ่งใช้ในรายงานเรื่อง “Sub-Sahara : From Crisis to Sustainable Growth” โดยได้ให้ความหมายว่า Good Governance เป็นลักษณะและวิธีการของการที่มีการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อจัดการงานของบ้านเมือง โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนา โดยนัยของความหมายของธนาคารโลก เป็นการชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีธรรมาภิบาลเพื่อช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้รัฐบาลสามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพมีระบบที่ยุติธรรม มีกระบวนการกฎหมายที่อิสระ ที่ทำให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญา อีกทั้งระบบราชการ ฝ่ายนิติบัญญัติ และสื่อที่มีความโปร่งใส รับผิดชอบ และตรวจสอบได้

สุดจิต นิमितกุล (2543: 13-24) ได้ให้คำนิยามของคำว่า ธรรมาภิบาลหมายถึง การดำเนินงานของภาคการเมือง การบริหาร และภาคเศรษฐกิจที่จะจัดการกิจการของประเทศในทุกระดับ ประกอบด้วยกลไก กระบวนการ และสถาบันต่าง ๆ ที่ประชาชนและกลุ่มสามารถแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ปกป้องสิทธิของตนเองตามกฎหมาย และแสดงความเห็นที่แตกต่างกันบนหลักการของการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การส่งเสริมหลักนิติธรรม เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดลำดับความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ยืนอยู่บนความเห็นพ้องต้องกันทางสังคม และเสียงของคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับการพิจารณาในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนา

กรมการปกครอง (2545: 24-26) กล่าวถึงความหมายการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไว้ว่า เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่จะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทยรัฐธรรมนูญและกระแสโลกปัจจุบัน

เกษม วัฒนชัย (2546: 23) กล่าวว่า “ธรรมาภิบาล” เป็นคำที่แปลมาจากภาษาอังกฤษว่า Good Governance คำว่า “Good” แปลว่า “ดี” Governance แปลว่า “การกำกับที่ดี การดูแลอย่างดี” ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance จึงเป็นหลักคิดสำหรับการบริหารจัดการที่ดี เพื่อประกันว่าในองค์กรจะไม่มี การฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่ด้อยประสิทธิภาพ ธรรมาภิบาลของสถานศึกษาจะช่วยประกันเรื่องนี้ได้ เพราะที่ผ่านมามหาวิทยาลัยของเรา มีการโกงกินกันในทุกระดับ และบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ

ณดา จันทร์สม (2548: 2) ให้แนวคิดไว้ว่า “การบริหารจัดการที่ดี” หรือ “ธรรมาภิบาล” หมายถึง กระบวนการตัดสินใจ และการนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะ และสิทธิมนุษยชน โดยหลักการบริหารจัดการที่ดี ต้องปราศจากการบิดเบือนใช้ประโยชน์ในทางที่ผิด และคอร์รัปชัน และเป็นไปตามกฎแห่งกฎหมาย

ปัญญา ฉายะจินตาวงศ์ และ รัชณี ภูตระกูล (2549: 3) ได้เขียนหนังสือเรื่องธรรมาภิบาลกับสังคมไทย มีใจความตอนหนึ่งว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบ ทั้ง 3 ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคมการเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545: 387) กล่าวว่า Good Governance สามารถเรียกเป็นภาษาไทยได้หลายอย่าง เช่น ธรรมาภิบาล ธรรมรัฐ การบริหารจัดการที่ดี การกำกับดูแลกิจการที่ดี เป็นต้น ต่อมาราชบัณฑิตยสถานได้บัญญัติ Good Governance อย่างเป็นทางการว่าธรรมาภิบาล หมายถึง วิธีการดำเนินการปกครองที่ทำให้เกิดผลดีและความเหมาะสม

สรุปได้ว่า จากคำนิยามขององค์กรและนักวิชาการต่าง ๆ ที่ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลมาแล้วในข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีแนวความคิดที่คล้ายคลึงกัน ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance หมายถึง การบริหารการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบ 3 ส่วนของสังคมเข้าด้วยกัน คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมและให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างสมดุล ซึ่งจะส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินให้มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ มีความโปร่งใส ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศชาติเป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

3. องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

ธีระพล อรุณะกสิกร (2542: 8-10) กล่าวว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 โดยทุกส่วนราชการต้องถือปฏิบัติและรายงานผลการปฏิบัติต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ตามระเบียบนี้ได้ระบุถึงหลักสำคัญของธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ

1. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายและกฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมอันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่อำนาจอใจหรืออำนาจของบุคคล

2. หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริตใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์การทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความชัดเจน

4. หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์ และการแสดงประชามติ

5. หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์ สินค้าบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

แนวคิดธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายของการปกครองการบริหารภาครัฐ การพัฒนาเศรษฐกิจ การให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาซึ่งเกี่ยวข้องกับภาคสาธารณะ โดยสรุปแนวคิดธรรมาภิบาลจะครอบคลุม 5 หลักการที่สำคัญ คือ (รัชยา ภักดีจิตต์, 2555: 15-18)

1. การมีระบบการเมืองที่ดีที่มีประสิทธิภาพในการจัดการที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความมั่นคง

2. การมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานของภาครัฐ เพื่อผลประโยชน์สาธารณะ

3. การมีความชอบธรรมทางการเมืองภายใต้กรอบของหลักนิติธรรม (rule of law)
4. การมีประสิทธิผลของการบริหารภาครัฐ
5. การมีความร่วมมือของภาครัฐกับภาคประชาสังคม

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาประเทศ โดยการนำธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในทุกภาคส่วนของสังคมไทย ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างสมดุล ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศชาติและสังคมไทยดำรงอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินด้วยความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ มีความโปร่งใส ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศชาติเป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพที่ดี การส่งเสริมให้เกิดการสร้างธรรมาภิบาลนั้น มาจากความร่วมมือของทั้งสถาบันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม บทบาทของรัฐที่สำคัญนั้นคือ รัฐเป็นผู้มีบทบาทในการวางรากฐานและรักษากฎระเบียบต่าง ๆ การสร้างธรรมาภิบาลของรัฐนั้นจำเป็นต้องอาศัยระบบการจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ มีภาระรับผิดชอบได้กฎหมายและนโยบายที่โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องมีการปฏิรูประบบราชการ เพื่อปรับปรุงระบบการจัดการให้มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบภายใต้กรอบของกฎหมาย ซึ่งจุดมุ่งหมายในการสร้างธรรมาภิบาลของภาครัฐนั้น จะต้องพยายามปฏิรูปการบริหารจัดการให้ถูกต้องตามหลักเหตุผลและหน้าที่ มีระบบความรับผิดชอบด้านการเงินที่มีประสิทธิภาพมาใช้ และให้มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน การใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้องค์การสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานได้ อีกทั้งยังเป็นกลไกในการควบคุมติดตามและตรวจสอบ โดยมีประชาชนหรือองค์การภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารองค์การ และการทำงานในองค์การและจัดระบบที่สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามภายใต้จิตสำนึกที่ดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สิ้นเปลืองงบประมาณ เนื่องจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐนั้น จะเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง

แนวคิด นโยบายสาธารณะและ การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

การศึกษานโยบายสาธารณะในต่างประเทศมีพัฒนาการมายาวนานนับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สำหรับประเทศไทย การศึกษานโยบายสาธารณะเกิดขึ้นเมื่อประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-

2514) ในสมัยรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร (คณะรัฐมนตรีคณะที่ 30 พ.ศ. 2506-2512) ความสนใจศึกษามุ่งเน้นไปที่การจัดทำโครงการ การบริหารโครงการ และการประเมินผลโครงการของรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อผลิตคนไปทำงานในส่วนราชการเป็นสำคัญ จวบจนเมื่อสังคม เศรษฐกิจและสภาพการเมืองของประเทศเติบโตและซับซ้อนมากขึ้นอันเนื่องจากการแสวงหาวิถีใหม่ กระแสประชาธิปไตย กระแสสิทธิมนุษยชน และวงจรเศรษฐกิจโลกที่มีการผันผวน ขึ้นลงเป็นระยะ อันนำไปสู่กระแสการปฏิรูปการบริหารประเทศของต่างประเทศภายใต้แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ในช่วงปี พ.ศ. 2523 ทั้งหมดเป็นแรงผลักดันให้เกิดกระแสการปฏิรูปราชการในสหรัฐอเมริกา อังกฤษและประเทศในเครือจักรภพก็คือ การให้ความสำคัญกับการบริการสาธารณะที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดทำแผนและการประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผลของโครงการของรัฐบาล รวมตลอดไปจนถึงการคิดค้นพัฒนานวัตกรรมการบริหารที่เน้นการใช้ทรัพยากรร่วมกันในรูปแบบเครือข่าย อาทิ พลวัต การเปลี่ยนแปลงที่หมุนเนื่องและเคลื่อนตัวอย่างรวดเร็วดังกล่าวย่อมเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีผลกระทบต่องค์ความรู้ในด้านนโยบายสาธารณะ นักวิชาการด้านนโยบายสาธารณะจึงหันมาให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การนำแนวคิดของศาสตร์ในสาขาอื่น ๆ เช่น การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ การตลาด การบริหารจัดการภาครัฐแบบเครือข่าย และเทคนิควิธีการประเมินผลแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ มาประยุกต์เพื่อใช้ในการพัฒนาการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ ตลอดจนการประเมินผลนโยบายสาธารณะ ปรากฏการณ์ดังกล่าวไม่เพียงเกิดขึ้นในการบริหารภาครัฐส่วนกลางเท่านั้น แต่ได้แผ่อิทธิพลไปยังการบริหารราชการในส่วนท้องถิ่นอีกด้วย (ศุภชัย ยาวะประภาส และ ปิยากร หวังมหาพร, 2555: 3-4)

การศึกษาเกี่ยวกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (Policy Implementation) มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration) ทั้งนี้เพราะเป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับขั้นตอนการกำหนดนโยบายสาธารณะ เพราะเมื่อนโยบายได้รับการอนุมัติและประกาศใช้ในลักษณะต่าง ๆ แล้ว นโยบายนั้นจะสามารถแก้ไขปัญหาให้ประชาชนได้หรือไม่อย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะถ้าการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงการตัดสินใจกำหนดนโยบายที่ถูกต้อง เหมาะสม เกิดผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และสังคมโดยรวมได้อย่างแท้จริง ในอดีตขั้นตอนการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติมักถูกละเลย และไม่ค่อยได้รับความสนใจจากนักวิชาการและผู้ปฏิบัติมากนัก จนกระทั่งราวคริสต์ศักราชที่ 1970 เป็นต้นมามีผลงานของฮาร์โรว์ (Erwin C. Hargrove) ที่ได้เขียนหนังสือชื่อ The Missing Link : The Study of the Implementation of Social Policy ซึ่งเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะนโยบายด้านสังคม จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้มีนักวิชาการ อาทิ วอลเตอร์ วิลเลียมส์ (Water Williams) แวน ฮอร์น (Van Horn) แวน มีเตอร์ (Van Meter) คอฟแมน (Kaufman) เบลเลย์

(Bailey) และ โมเชอร์ (Mocher) ได้ให้ความสนใจศึกษาการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติอย่างจริงจังตลอดจนให้การยอมรับและให้ความสำคัญกับขั้นตอนนี้มากขึ้นกว่าเดิม

1. ความหมายของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2551: 7-8) ได้กล่าวว่า การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติหมายถึง กระบวนการหลังจากกฎหมายผ่านสภาหรือนโยบายได้รับการอนุมัติ เป็นกิจกรรมของการนำนโยบายที่อยู่ในรูปของกฎหมาย นโยบาย ระเบียบ คำสั่งหรือรูปแบบอื่น ๆ ไปปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม การนำนโยบายไปปฏิบัติจริง ๆ นั้นอาจไม่ตรงกับที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของนโยบาย เพราะการปฏิบัติจริงขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่แน่นอนและควบคุมไม่ได้จำนวนมาก

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2550: 333) กล่าวว่านิยามการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติได้ โดยอ้างอิงนิยามจากพจนานุกรมเว็บสเตอร์ การนำไปปฏิบัติหมายถึงการจัดวิธีดำเนินการหรือทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติ การนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นกระบวนการนำการตัดสินใจที่อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ไปปฏิบัติ อาทิ กฎหมาย คำตัดสินของศาล คำสั่งผู้บริหาร หรือการออกกฎหมายตามระบอบรัฐสภาหรือมติและคำสั่งของคณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี

วีระศักดิ์ เครือเทพ (2550: 35) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติคือ การทำงานในลักษณะเครือข่าย โดยนิยามเครือข่ายการทำงานว่าหมายถึง การจัดรูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างการทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่สองหน่วยงานขึ้นไป ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของเอกชนที่แสวงหากำไร หน่วยงานพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร กลุ่มอาสาสมัครของประชาชน หรือองค์การระหว่างประเทศ เพื่อร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการกิจของสาธารณะบางประการ

ศุภชัย ยาวะประภาษ (2533: 90) ได้กล่าวถึงความเห็นของนักวิชาการส่วนใหญ่ที่มีความเห็นร่วมกันเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติใน 2 ประเด็นที่สำคัญคือ 1) การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการ กล่าวคือ มีความต่อเนื่อง มีขั้นตอนในการดำเนินการ ไม่ใช่กิจกรรมที่เกิดขึ้นชั่วคราวแล้วหายไป มีความสัมพันธ์กันตลอดเวลา และ 2) การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการดำเนินการต่าง ๆ ตามขั้นตอนให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของนโยบาย

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ หรือ Policy Implementation กับคำว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ ในที่นี้มีความหมายเดียวกัน ซึ่งมีการใช้ในความหมายด้านรัฐศาสตร์ในช่วงระหว่างคริสต์ศักราช 1970 โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ บางความหมายก็มีลักษณะคล้ายคลึงกัน บางความหมายก็อาจมีลักษณะแตกต่างกันบ้าง ยกตัวอย่างดังนี้

ถวัลย์ วรเทพพิพิพษ์ (2539: 282) ได้ให้ความหมายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติคือ การศึกษาเกี่ยวกับความสามารถที่จะผลักดันให้กลไกทั้งหมดปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ความหมายดังกล่าวเป็นการศึกษาถึงความสามารถขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

อันประกอบไปด้วยบุคลากร ทรัพยากร ขวัญและกำลังใจ การประสานความร่วมมือระหว่างองค์การ ตลอดจนการประเมินผลสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่

การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะขององค์การที่จะใช้ ทรัพยากรทางการบริหารทั้งหมด เพื่อปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายของนโยบายที่รัฐกำหนดไว้ ความหมายดังกล่าวเป็นการเน้นถึงสมรรถนะหรือความพร้อมขององค์การและทรัพยากรในการบริหารที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ บุคลากร หรือวัสดุอุปกรณ์

ทัศนะเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติคือ การนำนโยบาย แผนงาน หรือโครงการไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย ความหมายดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีการแปลงนโยบายให้เป็นแผนงานและโครงการก่อน เพื่อให้มีการนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ แต่ไม่ได้กล่าวถึงปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จุมพล หนิมพานิช (2547: 139) ได้กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การบริหาร นโยบาย ความหมายดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงการกระทำใด ๆ ที่อาศัยกลไกทางการบริหารมาทำให้นโยบายมีการปฏิบัติหรือดำเนินงานอย่างจริงจัง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

วรเดช จันทรศร (2540: 297) ได้ให้ความหมายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการศึกษา เกี่ยวกับองค์การที่รับผิดชอบว่าสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารตลอดจนกลไกที่สำคัญทั้งหมดปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่ แค่นั้น เพียงใด ความหมายดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทาง เพื่อปรับปรุงนโยบาย แผนงานและโครงการให้ดีขึ้นนั่นเอง โดยเน้นถึงสมรรถนะขององค์การในแต่ละด้านว่ามีมากน้อย เพียงใด ในการที่จะผลักดันให้นโยบายบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากความหมายการนำนโยบายปฏิบัติสามารถ สรุปได้ว่า หมายถึง การบริหารนโยบายที่ครอบคลุมถึง สมรรถนะขององค์การ พฤติกรรมขององค์การ ปฏิสัมพันธ์ของบุคคลและกลุ่มบุคคล การใช้ทรัพยากรทางการบริหารทั้งหมด ตลอดจนความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งสภาพแวดล้อมและปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ระบุไว้

2. ตัวแบบในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

วรเดช จันทรศร (2539: 12 - 14) กล่าวว่า การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบายแผนงาน และการปฏิบัติให้ดีขึ้น โดยได้เสนอตัวแบบ (models) หรือ แนวทางการศึกษาที่พิจารณาเห็นว่าสำคัญ และมีประโยชน์รวม 6 ตัวแบบ โดยตัว

แบบแต่ละตัวแบบ มีการมุ่งเน้นที่ฐานคติ หรือแนวทางที่อาจหรืออำนวยการสร้างความสำเร็จ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติที่แตกต่างกันไป คือ

2.1 ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (rational model) เป็นตัวแบบที่เน้นการสร้างประสิทธิภาพ ในการวางแผนและการควบคุม

2.2 ตัวแบบทางด้านการจัดการ (management model) เป็นตัวแบบที่เน้นสมรรถนะ องค์การ

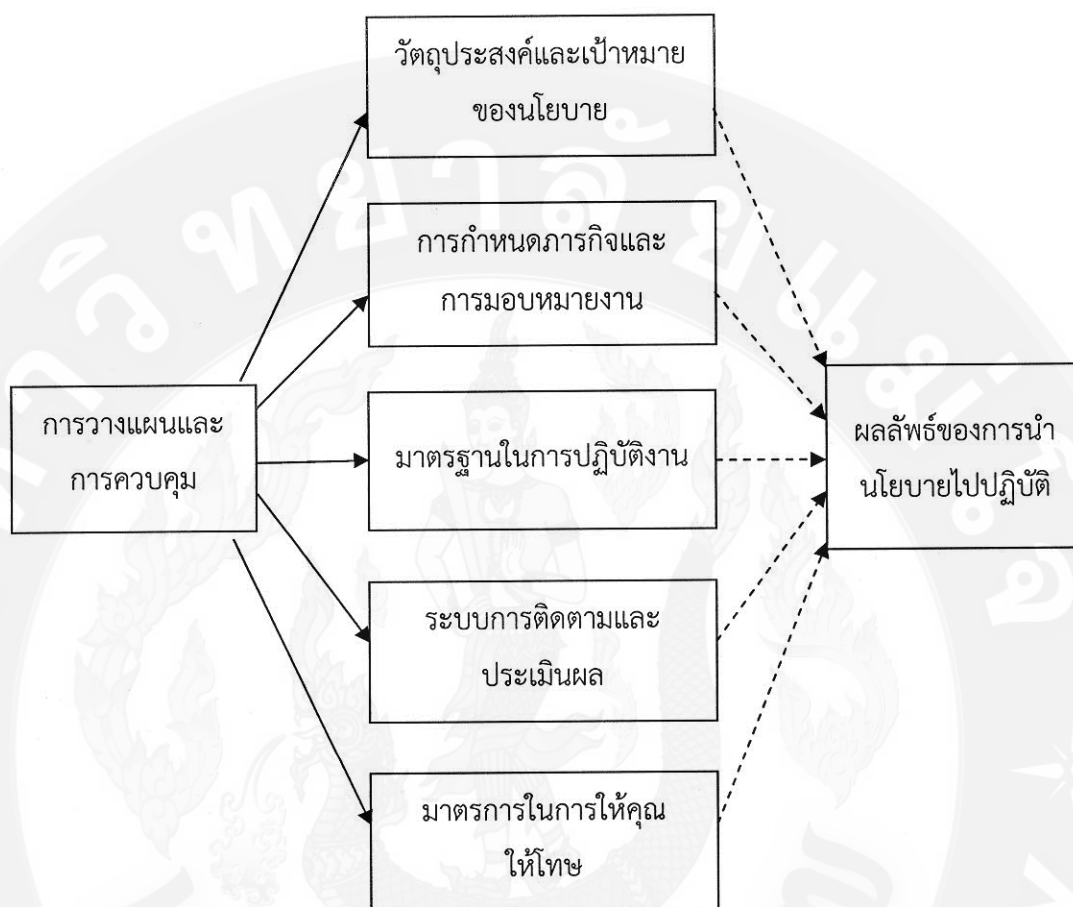
2.3 ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร (organization development model) เป็นตัว แบบที่เน้นการสร้างความรู้ความผูกพันและการยอมรับ

2.4 ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการ (bureaucratic processes model) เป็น ตัวแบบที่เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจสภาพความเป็นจริง และพฤติกรรมในระบบราชการ

2.5 ตัวแบบทางการเมือง (political model) เป็นตัวแบบที่เน้นการเจรจาต่อรองสถานะ อำนาจ และทรัพยากรที่มีอยู่

2.6 ตัวแบบทั่วไป (general model) เป็นตัวแบบที่เน้นการวิเคราะห์เชิงระบบเนื่องจากแต่ ละตัวแบบมีการมุ่งเน้นแนวทางที่อาจเอื้ออำนวยการสร้างความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ แตกต่างกัน ซึ่งตัวแบบทั่วไปนี้จะพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อ กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติและปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยจำแนกตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรเกี่ยวกับความยากของปัญหา 2) ตัวแปรเกี่ยวกับสมรรถนะของ กฎหมายในการกำหนดโครงสร้างการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ 3) ตัวแปรเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มี ผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

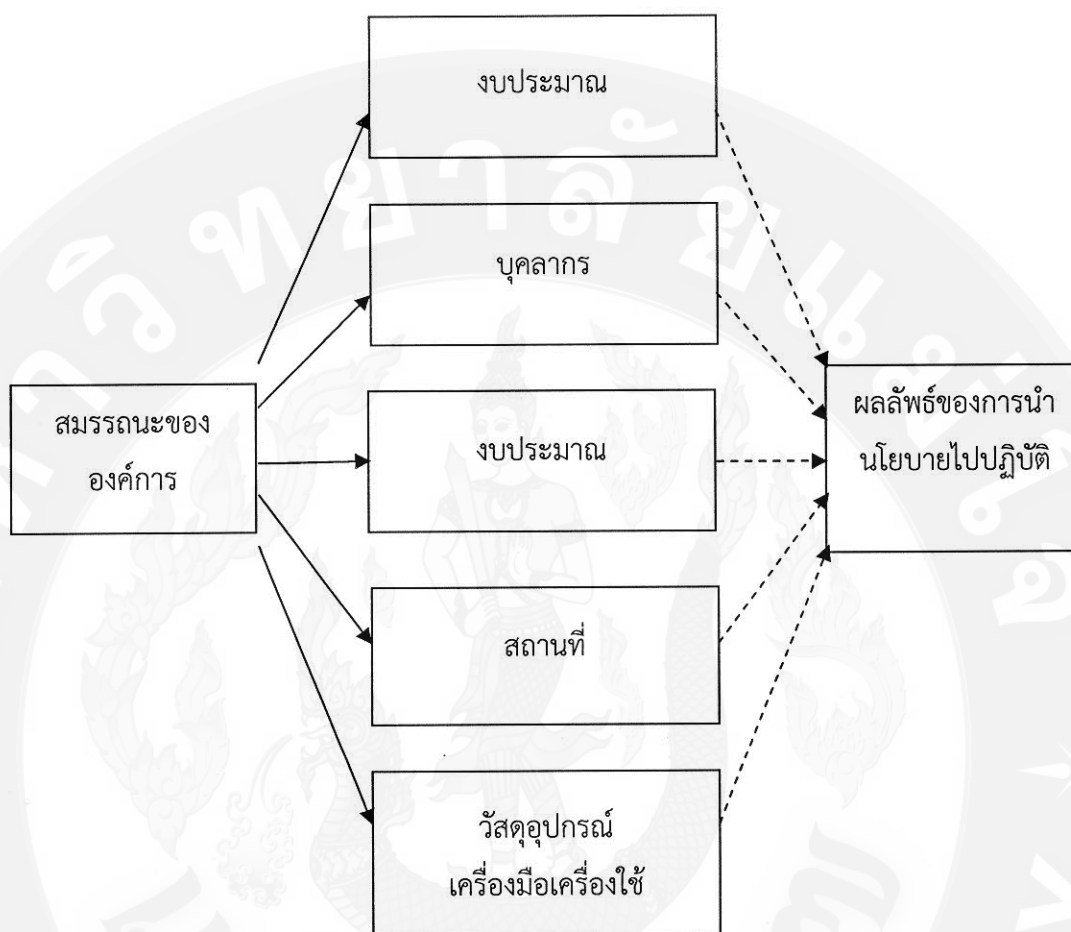
2.6.1 ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (Rational Model)

ภาพที่ 1 ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล

ที่มา: วรเดช จันทรศร (2539: 12)

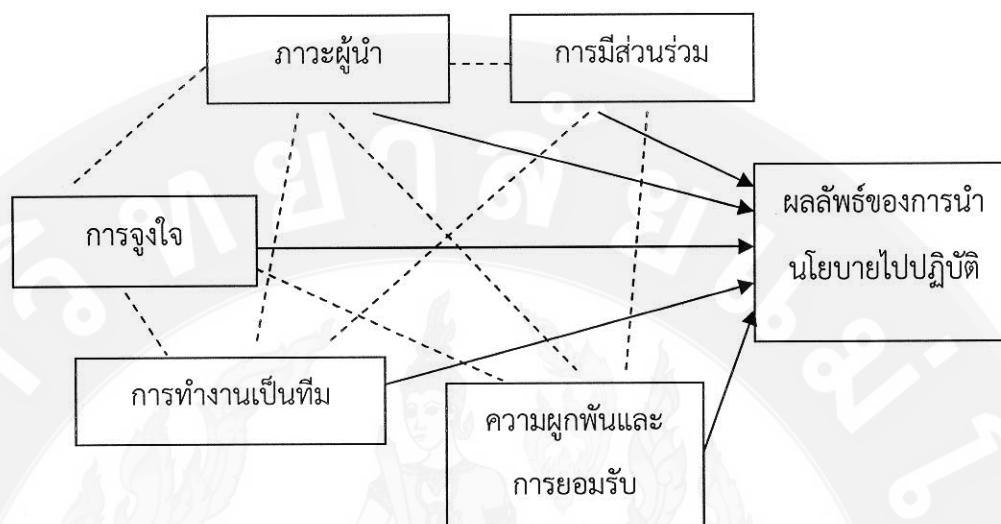
2.6.2 ตัวแบบทางด้านการจัดการ (Management Model)

ภาพที่ 2 ตัวแบบทางด้านการจัดการ

ที่มา: วรเดช จันทร์ศร (2539: 12)

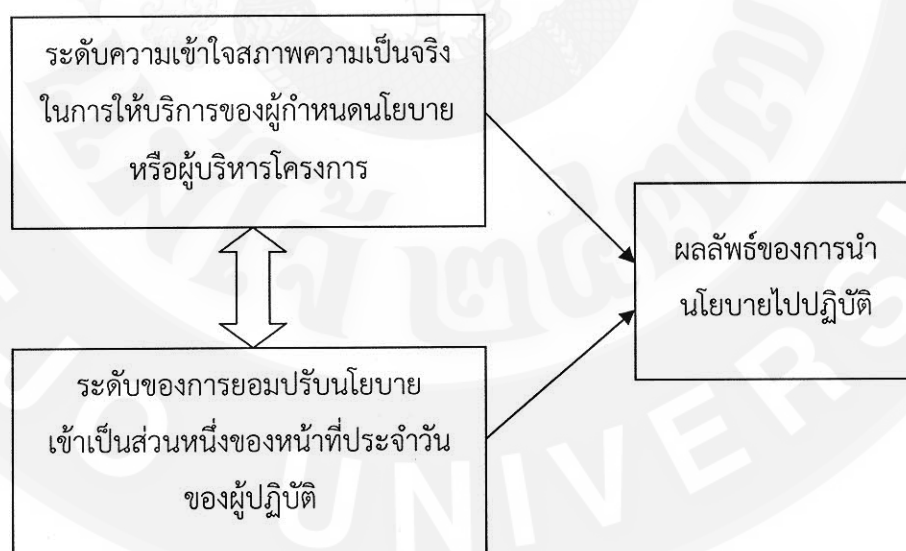
2.6.3 ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร (Organization Development Model)

ภาพที่ 3 ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร

ที่มา: วรเดช จันทร์ศร (2539: 13)

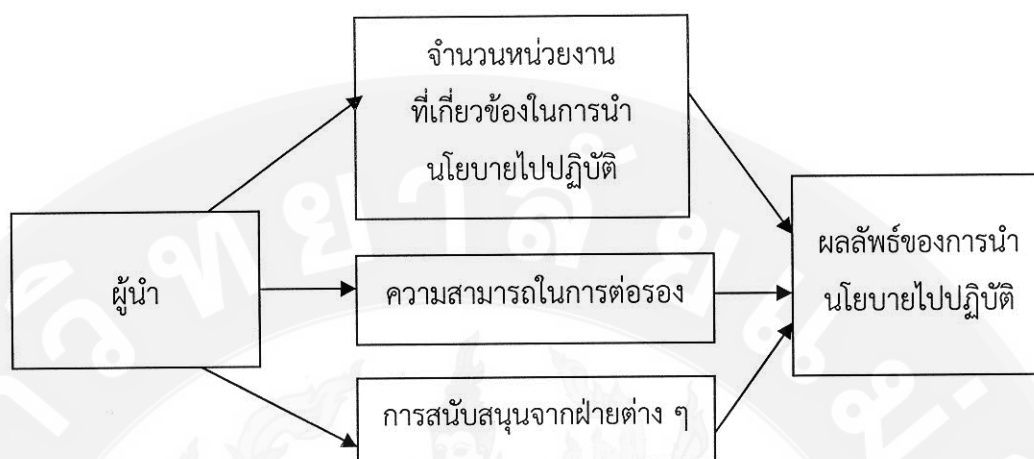
2.6.4 ตัวแบบกระบวนการของระบบราชการ (Bureaucratic Processes Model)

ภาพที่ 4 ตัวแบบกระบวนการของระบบราชการ

ที่มา: วรเดช จันทร์ศร (2539: 13)

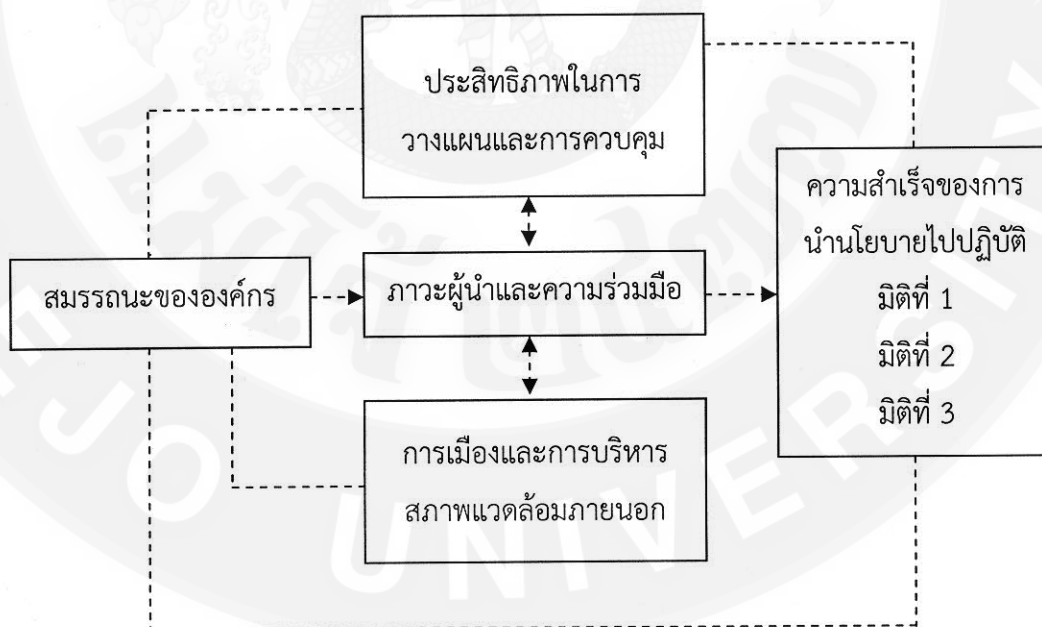
2.6.5 ตัวแบบทางการเมือง (Political Model)

ภาพที่ 5 ตัวแบบทางการเมือง

ที่มา: วรเดช จันทรศรี (2539: 14)

2.6.6 ตัวแบบเชิงบูรณาการ

ภาพที่ 6 ตัวแบบเชิงบูรณาการ

ที่มา: วรเดช จันทรศรี (2539: 14)

สรุปว่าแนวคิดการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัตินั้น เป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบาย แผนงาน และโครงการให้ดีขึ้น โดยเน้นถึงสมรรถนะขององค์กรในแต่ละด้านว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้ผลักดันให้นโยบายบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมถึงการใช้ทรัพยากรทางการบริหาร ตลอดจนความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน สภาพแวดล้อมและปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ระบุไว้

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบริการสาธารณะ

บริการสาธารณะจัดเป็นภารกิจที่อยู่ในความอำนาวยการหรือความควบคุมของรัฐบาล ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่ได้รับมอบการกระจายอำนาจมาจากรัฐบาล จึงมีหน้าที่หลักสำคัญคือ การให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยทั่วไปลักษณะที่สำคัญที่สุดของบริการสาธารณะคือ ต้องเป็นกิจการที่รัฐหรือท้องถิ่นจะต้องพึงปฏิบัติและจะละเลยมิได้ เพราะบริการสาธารณะเป็นเสมือนหลักประกันทางสังคมที่อำนาวยความสะดวกในการดำรงชีวิต รวมถึงการสร้าง ความมั่นคงปลอดภัยขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน จึงอาจกล่าวได้ว่า บริการสาธารณะมีความสำคัญต่อวิถีและความเป็นอยู่ในขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนในสังคม

อรรถัย กิกผล (2549: 17) กล่าวว่า บริการสาธารณะที่จัดทำโดยระบบราชการหรือในรูปแบบส่วนราชการนั้น เป็นบริการสาธารณะที่รัฐหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้จัดทำเอง โดยใช้องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้จัดทำ และเป็นผู้รับผิดชอบด้านงบประมาณ ส่วนราชการนั้นหมายความว่า หน่วยงานของรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีระบบการทำงานที่เป็นแบบแผน มีการจัดลำดับชั้นการบังคับบัญชากันตามความชำนาญเพื่อความเหมาะสม มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน มีระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติงาน การบริการสาธารณะต้องเป็นไปตามกรอบที่กฎหมายกำหนด

1. ความหมายของบริการสาธารณะ

นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2544: 287) ได้กล่าวว่า บริการสาธารณะเป็นกิจกรรมของฝ่ายปกครองที่จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยประกอบด้วยการเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนิติบุคคลมหาชนเป็นผู้ประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง และกิจกรรมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะและตอบสนองความต้องการของประชาชน บริการสาธารณะเกิดขึ้นโดยยึดเอาผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interests) เป็นหลักการสำคัญในการดำเนินการ ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า บริการสาธารณะเป็นกิจกรรมที่การดำเนินงานโดยหน่วยงานของภาครัฐที่มุ่งเน้นให้บริการแก่ประชาชน

เพื่อให้ประชาชนเกิดความสะดวกสบายและได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากบริการนั้น บริการสาธารณะเป็นกิจกรรมที่สำคัญในลำดับแรกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องจัดทำขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด

ประยูร กาญจนกุล (2547: 108) ได้ให้ความหมายของบริการสาธารณะว่า หมายถึง กิจกรรมที่ฝ่ายปกครองที่จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชน และเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์ตอบแทนมากที่สุด รวมถึงประชาชนทุกคนต้องได้รับโอกาสในการรับบริการอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

สรุปได้ว่า การให้บริการสาธารณะเป็นระบบการให้บริการในฐานะหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสาธารณะ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวมให้มากที่สุด ดังนั้น เทศบาลจึงควรใช้แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะควบคู่ไปพร้อมกัน ในการให้บริการเพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนผู้มาใช้บริการ ให้ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเท่าเทียมกัน

บริบทของเทศบาลตำบล

การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลตำบลในปัจจุบันนั้น ยังคงจัดตั้งและบริหารงานภายใต้ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แต่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในแต่ละฉบับ (บุษอริ ยีหะ, 2551: 135) จนกระทั่งถึงปัจจุบันเป็นฉบับที่ 13 และเพื่อช่วยให้สามารถเข้าใจถึงการบริหารงานของเทศบาลตำบลเพิ่มมากขึ้น มีความเห็นว่าเป็นที่ที่จะต้องทราบถึงบริบทโดยรวมของเทศบาลตำบลด้วย ซึ่งประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งเทศบาลตำบล โครงสร้างของเทศบาลตำบล และภารกิจหลักของเทศบาลตำบล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หลักเกณฑ์ในการจัดตั้งเทศบาลตำบล

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดตั้งท้องถิ่นใดขึ้นเป็นเทศบาลไว้ 3 ประการ ได้แก่

- 1.1 จำนวนและความหนาแน่นของประชากรในท้องถิ่นนั้น
- 1.2 ความเจริญทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยพิจารณาจากการจัดเก็บรายได้ตามที่กฎหมายกำหนด และงบประมาณรายจ่ายในการดำเนินกิจการของท้องถิ่น
- 1.3 ความสำคัญทางการเมืองของท้องถิ่น โดยพิจารณาถึงศักยภาพของท้องถิ่นนั้นว่าจะสามารถพัฒนาความเจริญได้รวดเร็วมากน้อยเพียงใด

ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (ฉบับที่ 13) กำหนดไว้ว่าท้องถิ่นใด ซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล โดยมีได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้เฉพาะว่า การเป็นเทศบาลตำบลจะต้องมีเงื่อนไขอย่างไรบ้าง ในทางปฏิบัติจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งเทศบาลตำบลไว้อย่างกว้าง ๆ ดังนี้ (โกวิทย์ พวงงาม, อ้างแล้ว, หน้า 191)

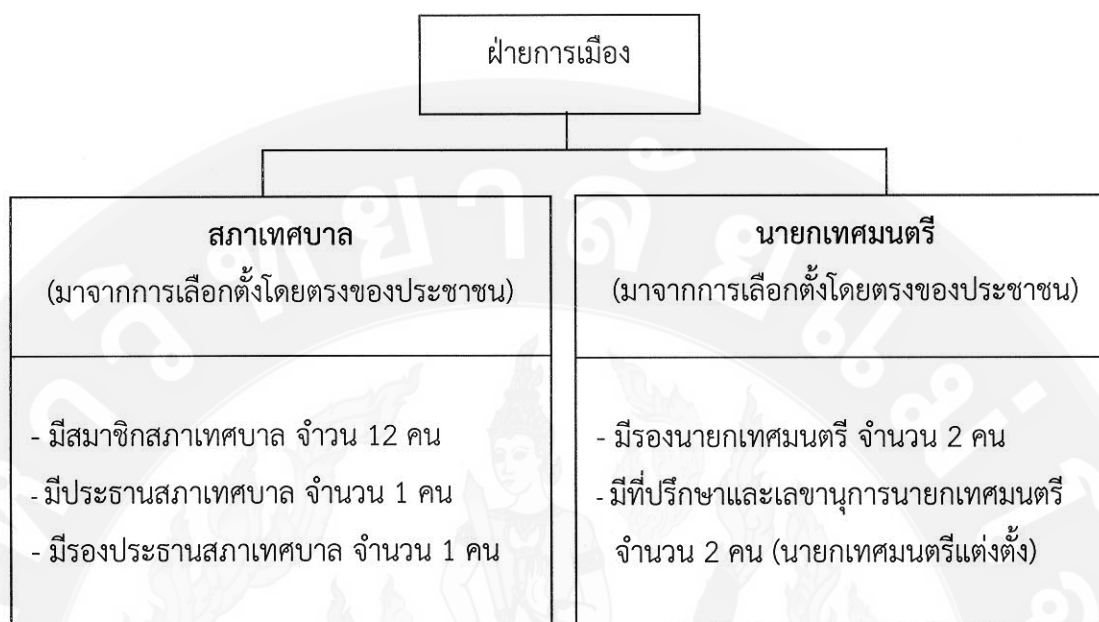
1. มีรายได้จริง โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมา ตั้งแต่ 12,000,000 บาท ขึ้นไป
2. มีประชากรตั้งแต่ 7,000 คน ขึ้นไป
3. ความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 1,500 คน ต่อ 1 ตร.ม. ขึ้นไป
4. ได้รับความเห็นชอบจากราษฎรในท้องถิ่นนั้น

สำหรับในกรณีที่มีความจำเป็นเช่น การควบคุมการก่อสร้างอาคาร การแก้ปัญหาชุมชนแออัด การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การพัฒนาท้องถิ่นหรือการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล กระทรวงมหาดไทยจะสั่งให้ดำเนินการยกฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลเฉพาะแห่งได้ หรือกรณีที่ จังหวัดเห็นว่าสุขาภิบาลใดมีความเหมาะสมสมควรยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลได้ ก็ให้จังหวัด รายงานไปให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาสั่งให้ดำเนินการยกฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลได้ โดยให้จังหวัดชี้แจงเหตุผลและความจำเป็น พร้อมทั้งส่งข้อมูลความเหมาะสมไปให้กระทรวงมหาดไทย พิจารณาด้วย

2. โครงสร้างของเทศบาลตำบล

ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (ฉบับที่ 13) ได้แบ่งโครงสร้างของ เทศบาลออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี แต่สำหรับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ของเทศบาลแล้ว จะมีโครงสร้างเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งส่วน คือ พนักงานเทศบาล ดังนั้น จึงสามารถแบ่ง โครงสร้างของเทศบาลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) ฝ่ายการเมือง และ(2) ฝ่ายพนักงานประจำ

2.1 โครงสร้างฝ่ายการเมือง

ภาพที่ 7 โครงสร้างฝ่ายการเมืองของเทศบาลตำบล

ที่มา: ปรับจาก อนันตชัย นาระถิ (2553: 10)

จากภาพโครงสร้างฝ่ายการเมือง จะประกอบด้วยสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี ซึ่งกำหนดให้มีคุณสมบัติดังนี้

2.1.1 สภาเทศบาล ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 12 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง โดยกำหนดให้สภาเทศบาลมีประธานสภาคนหนึ่ง และรองประธานสภาคนหนึ่ง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล

2.1.2 นายกเทศมนตรี โดยกำหนดให้เทศบาลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่ง ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

2.2 โครงสร้างฝ่ายพนักงานประจำ

พนักงานเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของเทศบาลที่ปฏิบัติงานอันเป็นภารกิจประจำสำนักงานหรืออาจจะนอกสำนักงานก็ได้ ซึ่งมีความเกี่ยวพันกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างใกล้ชิด เพราะหน้าที่ของเทศบาลนั้นต้องติดต่อและให้บริการแก่ประชาชนตั้งแต่เกิดจนตาย ทั้งในเรื่องงานด้านการทะเบียน การสาธารณสุข โภค การศึกษา การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่ง

นับว่าเป็นภาระหน้าที่ที่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ซึ่งต่างกับคณะเทศมนตรีที่ว่า คณะเทศมนตรีรับผิดชอบและภารกิจในลักษณะของการ “ทำอะไร” ส่วนการ “ทำอย่างไร” ก็จะเป็นหน้าที่ของพนักงานเทศบาล โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบ (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, อ้างแล้ว, หน้า 129)

ภาพที่ 8 โครงสร้างฝ่ายพนักงานประจำของเทศบาลตำบล

ที่มา: อนันตชัย นาระถิ (2553: 15)

ประเภทของพนักงานประจำของเทศบาล ประกอบด้วย

2.2.1 พนักงานเทศบาล (ข้าราชการ) มีระดับตำแหน่งตั้งแต่ ระดับ 1-9 ประกอบด้วย 3 ประเภท คือ ข้าราชการทั่วไป วิชาชีพเฉพาะหรือเชี่ยวชาญ และบริหารระดับกลางหรือระดับสูง

2.2.2 พนักงานจ้าง ประกอบด้วย 3 ประเภท คือ พนักงานจ้างทั่วไป พนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างผู้เชี่ยวชาญพิเศษ

2.2.3 ลูกจ้างประจำ

3. การกิจหลักของเทศบาลตำบล

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 35 กำหนดให้คณะกรรมการจัดทำแผนตามมาตรา 30 และแผนปฏิบัติการตามมาตรา 32 ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่กรรมการเริ่มปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 ตามมาตรา 30 ของพระราชบัญญัติดังกล่าวนั้น คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ และนำเสนอรัฐสภาทราบ พร้อมทั้งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 118 ตอนพิเศษ 4 ง วันที่ 18 มกราคม 2544

แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะของรัฐและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองให้ชัดเจน ทั้งนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 32 ได้กำหนดให้คณะกรรมการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. กำหนดรายละเอียดของอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบจะต้องกระทำ โดยในกรณีใดเป็นอำนาจและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของรัฐหรือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน ให้กำหนดแนวทางวิธีปฏิบัติเพื่อประสานการดำเนินการให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม
2. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการในการจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรให้เพียงพอแก่การดำเนินการตามอำนาจ และหน้าที่ที่กำหนดให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้โดยต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐในการให้บริการสาธารณะเป็นส่วนรวมด้วย
3. รายละเอียดเกี่ยวกับการเสนอให้แก้ไขหรือจัดให้มีกฎหมายที่จำเป็น เพื่อดำเนินการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุภัทรมาศ จริยะเวชวัฒนา (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง จากการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่นั้น มาจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ความรับผิดชอบในตัวบุคคล ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงตัวเอง ชอบอยู่ในระบบเดิม ๆ แนวทางการแก้ไข ควรมีการประชุม ระดมความ

คิดเห็นร่วมกัน จัดสัมมนาทุก ๆ ฝ่ายทุกปี และเสริมความรู้ใหม่ ๆ ความรับผิดชอบในหน้าที่ซึ่งข้าราชการมักจะไม่ค่อยสนใจให้การติดตามรายงาน หรือแก้ไขปัญหาลงสู่บรรดา ตลอดจนการยอมรับเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่เข้ามาในระบบงาน อาทิเช่น ด้านระเบียบกฎหมาย ด้านการสร้างการมีส่วนร่วม แนวทางการแก้ไขก็ได้เรียนรู้จากผู้ที่ไม่เข้าใจมาประชุมร่วมกัน (อติเทพ จริยเวชวัฒนา, 2546, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม) คณะผู้บริหารที่ผ่านมาไม่ตระหนักและเห็นความสำคัญของธรรมาภิบาล มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและบุคคลที่รับผิดชอบ แนวทางการแก้ไข ควรจัดอบรม ประชุม สัมมนาผู้บริหารและข้าราชการ และกำหนดนโยบายที่ชัดเจน (นงเยาว์ เกิดทอง, 2546, สัมภาษณ์, 28 พฤศจิกายน)

พระปีย์วัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต) (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จากการศึกษาวิจัยพบว่า บุคลากรและประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่แตกต่างกัน ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคณะผู้บริหารและบุคลากรในเทศบาลเมืองแพร่ยังไม่ค่อยดีพอ และยังไม่เป็นที่น่าพอใจของประชาชนในหลาย ๆ ด้าน ดังนั้น คณะผู้บริหารและบุคลากรควรที่จะพิจารณาข้อผิดพลาดบางส่วนของการบริหารงาน ย่อมเกิดความเสียหายต่อการบริหารงานของเทศบาลโดยรวมยังขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ขาดการติดต่อ และขาดอุปกรณ์การทำงานที่ไม่เพียงพอต่อการทำงาน

นพดล สุรนักรินทร์ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวมอยู่ในเชิงบวก เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านบุคคล พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ใน อบต. ไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านขนาดของอบต. และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ อบต. แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจใน อบต. ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านขนาดของ อบต. ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของอบต.

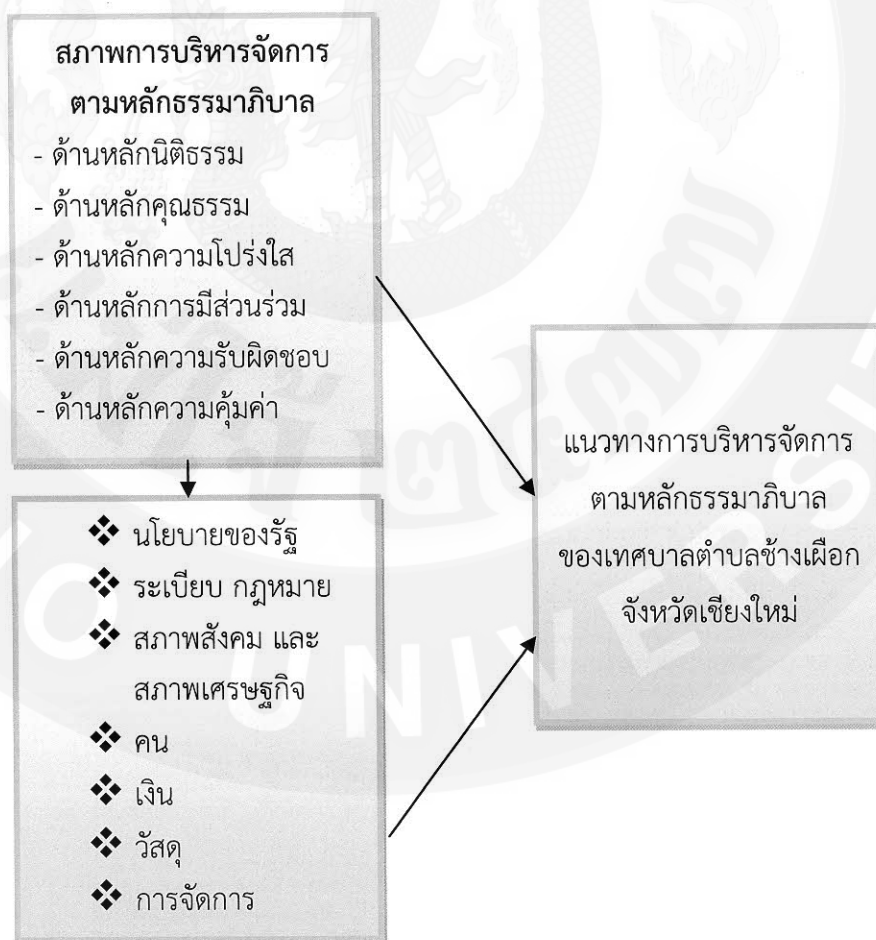
อรพินท์ สฟโชคชัย (2543) ได้ทำการศึกษาแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอรูปแบบและแนวทางในการสร้างธรรมาภิบาลในระดับตำบลและหมู่บ้าน ผู้วิจัยได้เลือก อบต.ขมภู อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่ เป็น โดยสามารถรวบรวมบทเรียนและแนวคิดจากการปฏิบัติจริง ผลการศึกษา อบต. ที่มีธรรมาภิบาลในภาคปฏิบัติเป็นสิ่งที่สามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม สามารถได้แนวคิดและขั้นตอนการปฏิบัติในการสร้าง อบต.ธรรมาภิบาลต่อไป โดยมีกระบวนการพัฒนาธรรมาภิบาลอบต. เริ่มตั้งแต่กระบวนการสร้างความเข้าใจ การกำหนดแนวทางและรูปแบบการทดลองปฏิบัติ และสิ้นสุดที่การทบทวนและสรุปบทเรียน

สำหรับการศึกษาในโครงการนี้ยังไม่สามารถสร้างกลไกในเชิงการบริหารจัดการได้เนื่องด้วยเป็นเรื่องระยะยาวและโครงการมีข้อจำกัด

สรุปได้ว่าจากงานวิจัยทั้งหมดที่ได้ศึกษามานั้น ผู้วิจัยแต่ละท่านต้องการเน้นถึงการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อนำหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ด้าน มาศึกษาวิเคราะห์และปรับใช้ให้เกิดผลในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งจะพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่แตกต่างกันมากนัก และจะเป็นที่สังเกตได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานภายในองค์กร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งหลักธรรมาภิบาลที่ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งหาข้อเท็จจริงและข้อสรุปเชิงปริมาณ เน้นการใช้ข้อมูลที่เป็นตัวเลขเป็นหลักฐานยืนยันความถูกต้องของข้อค้นพบ และสรุปต่าง ๆ มีการใช้เครื่องมือที่มีความเป็นปรนัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย เพื่อการค้นหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ ซึ่งมีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งผู้วิจัยหาค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมของเทศบาลตำบลช้างเผือก ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากข้อเสนอแนะในแบบสอบถาม (Interview research) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 95 ราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลช้างเผือก สมาชิกสภาเทศบาลตำบลช้างเผือก พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป และประธานชุมชน โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรกลุ่มนี้เพื่อนำมารวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 คือ บุคลากรของเทศบาลตำบลช้างเผือก ได้กลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป จำนวน 85 คน

กลุ่มที่ 2 คือ ประธานชุมชน ได้แก่ ชุมชนเจ็ดยอด ชุมชนช่างเคียน ชุมชนช่วงสิงห์ ชุมชนโชตนาทัดพร และชุมชนสนสวยสามัคคี จำนวน 10 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เนื่องจากทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงใช้การคำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Yamane, 1970: 580-587) ในระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และอาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 5 ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากรกลุ่มเป้าหมาย
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมรับได้

$$n = \frac{125}{1 + (125)(0.05)^2} = 95.24$$

ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 95 ราย

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 มีจำนวนทั้งหมด 115 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเหลือเพียง 85 คน เหตุผลที่ไม่เลือกอีก 30 คนที่ขาดไป เพราะเป็นพนักงานจ้างทั่วไป เช่น คนงานศูนย์เครื่องจักรกล และเป็นคนงานจ้างเหมา เช่น คนงานจัดเก็บขยะ ซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานภายนอกสำนักงานเทศบาลตำบลช้างเผือก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยใช้การรวบรวมเอกสาร (Literature Review) และใช้แบบสอบถามกับประชากรกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 คือ ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป จำนวน 85 คน และประชากรกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 คือ ประธานชุมชน จำนวน 10 คน แบบสอบถามได้สร้างขึ้นเอง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเอกสารข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และใช้เป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถามเพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย ผู้วิจัยจึงใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีจำนวน 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนรายได้ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพสมรส และเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) ผสมกับการเติมคำในช่องว่างที่กำหนด

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Interview research) โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านหลักนิติธรรม
2. ด้านหลักคุณธรรม
3. ด้านหลักความโปร่งใส
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ
6. ด้านหลักความคุ้มค่า

เป็นคำถามแบบปลายปิดและคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งคำถามแบบปลายปิดมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval scale) โดยจะให้คะแนนกับสิ่งที่กำลังวัดอยู่ตามคะแนนที่กำหนดให้ โดยแบ่งระดับออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายความว่า	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลมากที่สุด
4	หมายความว่า	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลมาก
3	หมายความว่า	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลปานกลาง
2	หมายความว่า	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลน้อย
1	หมายความว่า	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ให้เลือกตอบโดยเสรี จำนวน 6 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยจะนำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบพร้อมอธิบาย และให้คำแนะนำในเรื่องการตอบซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยมุ่งศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่

การตรวจสอบคุณภาพ

ของแบบสอบถาม

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้มีการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความเที่ยงตรง ตามเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1) อาจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญผล 2) อาจารย์ ดร.สมคิด แก้วทิพย์ และ 3) อาจารย์ ดร.สถาพร แสงสุโพธิ์

โดยการทดสอบความเที่ยงตรง ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) และให้มีความถูกต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item – Objective Congruence) ของข้อคำถามหรือรายการของแบบสอบถาม (พิสนุ พองศรี, 2553: 138-139) ก่อนนำไปสอบถามในการเก็บข้อมูลจริง โดยการหาค่า IOC นั้นผู้วิจัยได้นำไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านโดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ	IOC	แทน ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม
	$\sum R$	แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	n	แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC โดยเฉลี่ย 0.8-1.0 จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญผล อาจารย์ ดร.สถาพร แสงสุโพธิ์ และอาจารย์ ดร.ธรรมพร ตันตรา มาเป็นข้อคำถาม ซึ่งได้ตรวจสอบแบบสอบถามแล้วเห็นว่าแบบสอบถามทุกข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงของเนื้อหา ครอบคลุมในแต่ละด้าน และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาไปทำการทดสอบ (Try Out) จำนวน 10 ชุด กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาทดสอบความเชื่อมั่น โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบัค (ล้วน สายยศ

และ อังคณา สายยศ, 2543: 209) เป็นวิธีการที่นิยมใช้มากโดยเฉพาะการวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่ใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นการพัฒนาจากสูตร KR.20 ในรูปของสัมประสิทธิ์แอลฟา (a -Coefficient) ซึ่งสามารถตรวจให้คะแนนลักษณะใดก็ได้ ได้ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.91 ซึ่งมากกว่า 0.70 ถือได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ ดังนั้นสูตรนี้จึงใช้หาความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามได้เช่นกัน เนื่องจากแบบประเมินส่วนใหญ่ที่ใช้กันจะมีมาตราวัดตั้งแต่ 2 ค่า ขึ้นไป

$$a_k = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_j^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ a_k แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 S_j^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนที่ได้
 k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
3. ทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรและผู้นำชุมชน ต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์โดย การทดสอบค่าที (T-test)

4. วิเคราะห์และสรุปผลแบบสอบถามปลายเปิดของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้จากแบบสอบถามโดยการจัดกลุ่มวิเคราะห์ตามองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ด้าน โดยการเขียนความเรียง

5. เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายและการจัดกลุ่มของคะแนน ค่าเฉลี่ย หมายถึง

4.21 – 5.00	ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานใช้หลักธรรมาภิบาลมากที่สุด
3.41 – 4.20	ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานใช้หลักธรรมาภิบาลมาก
2.61 – 3.40	ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานใช้หลักธรรมาภิบาลปานกลาง
1.81 – 2.60	ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานใช้หลักธรรมาภิบาลน้อย
1.00 – 1.80	ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานใช้หลักธรรมาภิบาลน้อยที่สุด

สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. ค่าความถี่ (Frequency) (พิสนุ พงศ์ศรี, 2553: 153)

การแจกแจงความถี่จะช่วยให้ข้อมูลที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายไม่เป็นระเบียบ แปลความหมายยากให้ดูง่ายขึ้น โดยวิธีเรียงลำดับตัวเลขผลการวัดจากมากไปหาน้อยหรือน้อยไปหามาก เพื่อแสดงว่าตัวเลขนั้น ๆ ซ้ำกันหรือมีความถี่กี่ครั้ง

2. ค่าร้อยละ (Percentage) (พิสนุ พงศ์ศรี, 2553: 15)

เป็นสถิติที่ใช้กันมากที่สุดในงานวิจัย นิยมเรียกว่า เปอร์เซ็นต์ การคำนวณใช้สูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{ตัวเลขที่ต้องการเปรียบเทียบ}}{\text{จำนวนเต็ม}} \times 100$$

3. ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตรของ บุญชม ศรีสะอาด (2547: 55-56)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\sum x$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม

$\sum x$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

4. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (พิสนุ พงศรี, 2553: 156-157)

เป็นค่าที่ใช้วัดการกระจายของข้อมูลแต่ละตัวว่าต่างไปจากค่าเฉลี่ยมากน้อยเพียงใดใช้สัญลักษณ์ S.D. โดยมีสูตรทั่วไปดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum(x - \bar{x})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ	X	แทน	ข้อมูลแต่ละจำนวน
	$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	n	แทน	จำนวนข้อมูล หรือขนาดตัวอย่าง

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากรมาพิจารณาความถี่ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์อภิปรายผลคำนวณ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2542: 29) คำนวณได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

เกณฑ์การแปลความหมายและการจัดกลุ่มของคะแนน ค่าเฉลี่ย หมายถึง

4.21 – 5.00	ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานใช้หลักธรรมาภิบาลมากที่สุด
3.41 – 4.20	ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานใช้หลักธรรมาภิบาลมาก
2.61 – 3.40	ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานใช้หลักธรรมาภิบาลปานกลาง
1.81 – 2.60	ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานใช้หลักธรรมาภิบาลน้อย
1.00 – 1.80	ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานใช้หลักธรรมาภิบาลน้อยที่สุด

เครื่องมือในการเก็บข้อมูลและ
การวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่	แบบสอบถาม	หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่	แบบสอบถาม	ข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถาม

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. สภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่
3. แนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่
4. ข้อเสนอแนะ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 95 คน จำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้ รายละเอียดดังแสดงตามตารางที่ 1-5 ดังนี้

ตารางที่ 1 ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	4	4.2
สมาชิกสภาเทศบาล	12	12.6
พนักงานเทศบาล	40	42.1
ลูกจ้างประจำ	7	7.4
พนักงานจ้างตามภารกิจ	11	11.6
พนักงานจ้างทั่วไป	11	11.6
ประธานชุมชน	10	10.5
รวม	95	100

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งพนักงานเทศบาล จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 42.1 รองลงมาเป็นตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 ที่มีจำนวนเท่ากันเป็นตำแหน่งพนักงานจ้างตามภารกิจและพนักงานงานทั่วไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 เป็นประธานชุมชน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 เป็นลูกจ้างประจำ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 และน้อยที่สุดเป็นผู้บริหาร จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2

ตารางที่ 2 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	49	51.6
ชาย	46	48.4
รวม	95	100

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 และเป็นเพศชาย จำนวน 46 คน คิดเป็น ร้อยละ 48.4

ตารางที่ 3 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20-30 ปี	12	12.6
31-40 ปี	26	27.4
41-50 ปี	26	27.4
51-60 ปี	18	18.9
มากกว่า 60 ปี	13	13.7
รวม	95	100

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในอายุระหว่าง 31-40 ปี และ 41-50 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็น ร้อยละ 27.4 อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็น ร้อยละ 18.9 อายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็น ร้อยละ 13.7 และน้อยสุดอยู่ในอายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็น ร้อยละ 12.6

ตารางที่ 4 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	26	27.4
สมรส	48	50.5
หย่า/หม้าย	21	22.1
รวม	95	100

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 สถานภาพโสด จำนวน 26 คน คิดเป็น ร้อยละ 27.4 และสถานภาพหย่า/หม้าย จำนวน 21 คน คิดเป็น ร้อยละ 22.1

ตารางที่ 5 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ม.3 หรือ ม.6	13	13.7
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	16	16.8
ปริญญาตรี	41	43.2
ปริญญาโท	21	22.1
อื่นๆ	4	4.2
รวม	95	100

จากตารางที่ 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบปริญญาตรี จำนวน 41 คน คิดเป็น ร้อยละ 43.2 จบปริญญาโท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 จบปวช./ปวส./อนุปริญญา จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 จบ ม.3 หรือ ม.6 จำนวน 13 คน คิดเป็น ร้อยละ 13.7 ที่น้อยที่สุดคืออื่น ๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2

ตารางที่ 6 รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	1	1.1
5,001-10,000 บาท	15	16.8
10,001-20,000 บาท	44	46.3
20,001-30,000 บาท	24	25.3
สูงกว่า 30,000 บาท	11	11.6
รวม	95	100

จากตารางที่ 6 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท จำนวน 44 คน รายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาท จำนวน 24 คน คิดเป็น ร้อยละ 25.3 รายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 รายได้สูงกว่า 30,000 บาท จำนวน 11 คน คิดเป็น ร้อยละ 11.6 และน้อยที่สุดมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1

สภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของ เทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก โดยรวมและจำแนกในแต่ละด้านตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 7-12

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป และประธานชุมชน ที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหลักนิติธรรม

ด้านหลักนิติธรรม	ระดับการปฏิบัติการ					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. มีการกำหนดขอบเขต อำนาจ และหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	25 (26.3)	53 (55.8)	17 (17.9)	0 (0)	0 (0)	4.08	0.663	มาก
2. มีการบริหารงานด้วยความเป็นธรรม เสมอภาค และไม่เลือกปฏิบัติ	18 (18.9)	50 (52.6)	23 (24.2)	2 (2.1)	2 (2.1)	3.84	0.829	มาก
3. การบริหารงานของเทศบาลมีความชัดเจน ปฏิบัติให้เป็นไปตาม กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ	27 (28.4)	52 (54.7)	15 (15.8)	1 (1.1)	0 (0)	4.11	0.691	มาก
4. มีการพัฒนาบุคลากรของเทศบาล ให้มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ	19 (20)	43 (45.3)	29 (30.5)	4 (4.2)	0 (0)	3.81	0.803	มาก
5. การออกกฎบัญญัติโดยคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของประชาชน และมีการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึง	23 (24.2)	49 (51.6)	20 (21.1)	3 (3.2)	0 (0)	3.97	0.764	มาก
6. จัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ ในการออกข้อบัญญัติเทศบาล ที่จะมผล บังคับใช้กับชุมชน	31 (32.6)	39 (41.1)	23 (24.2)	2 (2.1)	0 (0)	4.04	0.811	มาก
รวม						3.97	0.755	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความเห็นต่อการบริหารงานด้วยความเป็นธรรม เสมอภาค และไม่เลือกปฏิบัติ มีความเห็นว่าเทศบาลตำบลช้างเผือกมีการปฏิบัติด้านนี้ อยู่ในระดับมาก จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 52.6 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อยที่สุด จำนวน 27 คน การพัฒนาบุคลากรของเทศบาล ให้มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเทศบาล มีระดับการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย จำนวน 33 คน การออกกฎบัญญัติโดยคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของประชาชน และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึง มีระดับการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย จำนวน 23 คน และการจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ในการออกข้อบัญญัติเทศบาล ที่จะส่งผลบังคับใช้กับชุมชน มีระดับการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย จำนวน 25 คน

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป และประธานชุมชน ที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหลักคุณธรรม

ด้านหลักคุณธรรม	ระดับการปฏิบัติการ					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และพนักงาน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ เที่ยงธรรม บนพื้นฐานของศีลธรรมและจริยธรรม	26 (27.4)	47 (49.5)	20 (21.1)	2 (2.1)	0 (0)	4.02	0.757	มาก
2. ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และพนักงาน มีมนุษยสัมพันธ์ มีความ สุภาพอ่อนโยน และมีไมตรีจิตพร้อมให้บริการ	28 (29.5)	50 (52.6)	17 (17.9)	0 (0)	0 (0)	4.12	0.682	มาก
3. ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และพนักงาน ปฏิบัติงานด้วยความ ซื่อสัตย์ สุจริต มีความเสียสละ	29 (30.5)	41 (43.2)	25 (26.3)	0 (0)	0 (0)	4.04	0.757	มาก
4. ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และพนักงาน มีจิตสำนึกต่อการ ให้บริการประชาชน	26 (27.4)	50 (52.6)	18 (18.9)	1 (1.1)	0 (0)	4.06	0.712	มาก
5. ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และพนักงาน บริหารงานโดยยึดหลัก ความถูกต้องและเป็นธรรม	25 (26.3)	52 (54.7)	16 (16.8)	1 (1.1)	1 (1.1)	4.04	0.757	มาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ด้านหลักคุณธรรม	ระดับการปฏิบัติการ					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
6. พนักงานของเทศบาล ปฏิบัติงานด้วยความขยันขันแข็ง และตรงต่อเวลา	16 (16.8)	46 (48.4)	30 (31.6)	3 (3.2)	0 (0)	3.79	0.756	มาก
7. การบริหารงานของเทศบาลได้รับการยอมรับจากประชาชน	22 (23.2)	57 (60.0)	16 (16.8)	0 (0)	0 (0)	4.06	0.633	มาก
8. การจัดสรรงบประมาณของเทศบาลครอบคลุมทุกพื้นที่ด้วยความเป็นธรรม	25 (26.3)	54 (56.8)	16 (16.8)	0 (0)	0 (0)	4.09	0.654	มาก
รวม						4.03	0.714	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความเห็นว่าผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และพนักงาน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม บนพื้นฐานของศีลธรรมและจริยธรรม มีความเห็นว่าเทศบาลตำบลช้างเผือกมีการปฏิบัติด้านนี้ อยู่ในระดับมาก จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย จำนวน 22 คน ความคิดเห็นต่อพนักงานของเทศบาล ปฏิบัติงานด้วยความขยันขันแข็ง และตรงต่อเวลา ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเทศบาล มีระดับการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย จำนวน 33 คน และผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และพนักงาน ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีความเสียสละ มีระดับการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย จำนวน 25 คน

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป และประธานชุมชน ที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหลักความโปร่งใส

ด้านหลักความโปร่งใส	ระดับการปฏิบัติการ					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่สำคัญที่ประชาชนควรรู้ เช่น ข้อบังคับเทศบาล เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และการจัดซื้อ-จัดจ้าง	25 (26.3)	45 (47.4)	22 (23.2)	3 (3.2)	0 (0)	3.97	0.792	มาก
2. เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึง/รับรู้ ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญของเทศบาล เช่น สัญญาจ้าง ฎีกาเบิกจ่าย เอกสารเบิกจ่าย ฯลฯ	22 (23.2)	46 (48.4)	24 (25.3)	3 (3.2)	0 (0)	3.92	0.781	มาก
3. มีระบบการตรวจสอบการทำงานภายในหน่วยงานอย่างชัดเจน	21 (22.1)	55 (57.9)	19 (20.0)	0 (0)	0 (0)	4.02	0.652	มาก
4. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ติดตาม ตรวจสอบแผนงาน โครงการต่างๆ และการใช้งบประมาณของเทศบาลฯ	20 (21.1)	48 (50.5)	26 (27.4)	1 (1.1)	0 (0)	3.92	0.724	มาก
5. การดำเนินการจัดซื้อ-จัดจ้าง เป็นไปด้วยความโปร่งใสทุกขั้นตอน	19 (20.0)	46 (48.4)	22 (23.2)	6 (6.3)	2 (2.1)	3.78	0.913	มาก
6. การบริหารงานกิจกรรมต่างๆ มีการสรุปเปิดเผยต่อสาธารณะ	21 (22.1)	50 (52.6)	22 (23.2)	2 (2.1)	0 (0)	3.95	0.735	มาก
รวม						3.93	0.766	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความเห็นต่อการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่สำคัญที่ประชาชนควรรู้ เช่น ข้อบังคับเทศบาล เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และการจัดซื้อ-จัดจ้าง มีความเห็นว่าเทศบาลตำบลช้างเผือกมีการปฏิบัติด้านนี้ อยู่ในระดับมาก จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 47.4 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย จำนวน 25 คน การเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึง/รับรู้ ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญของเทศบาล เช่น สัญญาจ้าง ฎีกาเบิกจ่าย เอกสารเบิกจ่าย ฯลฯ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเทศบาล มีระดับการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4 การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ติดตาม ตรวจสอบแผนงาน โครงการต่าง ๆ และการใช้งบประมาณของเทศบาลฯ อยู่ในระดับมาก จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย จำนวน 27 คน การดำเนินการจัดซื้อ-จัดจ้าง เป็นไปด้วยความโปร่งใสทุกขั้นตอน อยู่ในระดับมาก จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อยที่สุด จำนวน 30 คน และการบริหารงานกิจกรรมต่าง ๆ มีการสรุปเปิดเผยต่อสาธารณะ อยู่ในระดับมาก จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 52.6 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย จำนวน 24 คน

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป และประธานชุมชน ที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระดับการปฏิบัติการ					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา	32 (33.7)	42 (44.2)	20 (21.1)	1 (1.1)	0 (0)	3.97	0.765	มาก
2. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของเทศบาล	26 (27.4)	42 (44.2)	25 (26.3)	2 (2.1)	0 (0)	4.03	0.792	มาก
3. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและข้อซักถามต่าง ๆ	27 (28.4)	45 (47.4)	22 (23.2)	1 (1.1)	0 (0)	3.99	0.750	มาก
4. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมสภาเทศบาลทุกครั้ง	26 (27.4)	46 (48.4)	19 (20.0)	4 (4.2)	0 (0)	4.21	0.806	มากที่สุด
5. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล	33 (34.7)	50 (52.6)	11 (11.6)	1 (1.1)	0 (0)	4.04	0.683	มาก
6. การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อชุมชน	28 (29.5)	46 (48.4)	18 (18.9)	3 (3.2)	0 (0)	4.13	0.784	มาก
รวม						4.06	0.763	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมสภาเทศบาลทุกครั้ง พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความเห็นต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา มีความเห็นว่าเทศบาลตำบลช้างเผือกมีการปฏิบัติด้านนี้ อยู่ในระดับมาก จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย จำนวน 21 คน การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของเทศบาล อยู่ในระดับมาก จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย จำนวน 27 คน การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและข้อซักถามต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก จำนวน 45 คน อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย จำนวน 23 คน การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมสภาเทศบาลทุกครั้ง อยู่ในระดับมาก จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย จำนวน 23 คน และการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อชุมชน อยู่ในระดับมาก จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย จำนวน 21 คน

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป และประธานชุมชน ที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหลักความรับผิดชอบ

ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระดับการปฏิบัติการ					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. ได้นำโครงการ/กิจกรรมที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ไปจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม	25 (26.3)	57 (60.0)	13 (13.7)	0 (0)	0 (0)	4.13	0.623	มาก
2. มีกิจกรรม โครงการ หรือการให้บริการแก่ประชาชนนอกสถานที่ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน	37 (38.9)	47 (49.5)	11 (11.6)	0 (0)	0 (0)	4.27	0.660	มากที่สุด
3. เมื่อมีข้อร้องเรียนหรือได้รับคำร้องทั่วไปจากประชาชน ได้มีการดำเนินการแก้ไข	25 (26.3)	57 (60.0)	12 (12.6)	1 (1.1)	0 (0)	4.12	0.650	มาก
4. มีขั้นตอนให้บริการแก่ประชาชน เช่น การชำระภาษี การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ฯลฯ	29 (30.5)	60 (63.2)	6 (6.3)	0 (0)	0 (0)	4.24	0.560	มากที่สุด
5. เทศบาลได้เอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง	37 (38.9)	47 (49.5)	11 (11.6)	0 (0)	0 (0)	4.27	0.660	มากที่สุด

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระดับการปฏิบัติการ					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
6. การให้บริการต่างๆของเทศบาลเพื่อตอบสนองความต้องการ ของชุมชน	31 (32.6)	54 (56.8)	10 (10.5)	0 (0)	0 (0)	4.22	0.622	มากที่สุด
7. เทศบาลได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ	30 (31.6)	49 (51.6)	14 (14.7)	2 (2.1)	0 (0)	4.13	0.733	มาก
รวม						4.20	0.644	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ประเด็น และอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ประเด็น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความเห็นต่อการที่มีกิจกรรม โครงการ หรือการให้บริการแก่ประชาชนนอกสถานที่ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน มีความเห็นว่าเทศบาลตำบลช้างเผือก มีการปฏิบัติด้านนี้ อยู่ในระดับมากที่สุดถึงมาก จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 88.40 มีขั้นตอนในการให้บริการแก่ประชาชน เช่น การชำระภาษี การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ฯลฯ อยู่ในระดับมากที่สุดถึงมาก จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 93.70 เทศบาลได้เอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุดถึงมาก จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 88.40 และการให้บริการด้านต่าง ๆ ของเทศบาลสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมากที่สุดถึงมาก จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 89.40

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป และประธานชุมชน ที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหลักความคุ้มค่า

ด้านหลักความคุ้มค่า	ระดับการปฏิบัติการ					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. การดำเนินการจัดซื้อ-จัดจ้าง มุ่งเน้นให้เกิดการประหยัดงบประมาณ	19 (20.0)	49 (51.6)	22 (23.2)	2 (2.1)	3 (3.2)	3.83	0.883	มาก
2. การดำเนินโครงการ/กิจกรรมของเทศบาล มีการจัดลำดับก่อนหลังความจำเป็นเร่งด่วน	23 (24.2)	55 (57.9)	17 (17.9)	0 (0)	0 (0)	4.06	0.649	มาก
3. มีการรณรงค์ให้บุคลากรเทศบาล มีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	15 (15.8)	54 (56.8)	23 (24.2)	3 (3.2)	0 (0)	3.85	0.714	มาก
4. มีการจัดทำทะเบียนคุมครุภัณฑ์ประจำแต่ละหน่วยงาน	21 (22.1)	57 (60.0)	15 (15.8)	2 (2.1)	0 (0)	4.02	0.684	มาก
5. มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมในเทศบาล	15 (15.8)	59 (62.1)	20 (21.1)	1 (1.1)	0 (0)	3.93	0.640	มาก

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้านหลักความคุ้มค่า	ระดับการปฏิบัติการ					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
6. การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสม และความ ชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติหน้าที่	14 (14.7)	56 (58.9)	20 (21.1)	5 (5.3)	0 (0)	3.83	0.739	มาก
7. การปฏิบัติงานของเทศบาลเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และมี ประสิทธิภาพ	19 (20.0)	52 (54.7)	24 (25.3)	0 (0)	0 (0)	3.95	0.674	มาก
8. ผลการปฏิบัติงานของเทศบาลสร้างความพึงพอใจให้กับ ประชาชน	19 (20.0)	64 (67.4)	12 (12.6)	0 (0)	0 (0)	4.07	0.570	มาก
รวม						3.94	0.694	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความเห็นต่อการดำเนินการจัดซื้อ-จัดจ้าง มุ่งเน้นให้เกิดการประหยัดงบประมาณ มีความเห็นว่าเทศบาลตำบลช้างเผือกมีการปฏิบัติด้านนี้ อยู่ในระดับมาก จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย จำนวน 27 คน การรณรงค์ให้บุคลากรเทศบาล มีความประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 56.8 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย จำนวน 26 คน การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมในเทศบาล อยู่ในระดับมาก จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 62.1 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย จำนวน 21 คน การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสมและความชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติหน้าที่ อยู่ในระดับมาก จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 58.9 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย จำนวน 25 คน การปฏิบัติงานของเทศบาลเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 54.7 อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 24 คน

ตารางที่ 13 สรุปค่าเฉลี่ย ของสภาพการบริหารจัดการตามธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบล
ช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ในแต่ละด้าน

สภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก	สรุปค่าเฉลี่ย	ระดับ
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.97	มาก
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.03	มาก
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.93	มาก
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.06	มาก
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.20	มากที่สุด
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.94	มาก

**แนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของ
เทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่**

ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก โดยรวมและจำแนกในแต่ละด้านตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม, ด้านหลักคุณธรรม, ด้านหลักความโปร่งใส, ด้านหลักการมีส่วนร่วม, ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า รายละเอียดดังนี้

1. สรุปความคิดเห็น และแนวทางในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหลักนิติธรรม

แต่ละหน่วยงานมีการกำหนดขอบเขต อำนาจ หน้าที่ในการบริหารงานอย่างชัดเจน การบริหารงานภายในหน่วยงานมีการแบ่งงาน หรือมอบหมายงานตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน ด้วยความด้วยความเป็นธรรม เสมอภาค ตามกรอบอัตรากำลังที่กำหนดไว้ ไม่เลือกปฏิบัติ การบริหารงานมีความชัดเจน ปฏิบัติงานทุกขั้นตอนเป็นไปตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ แต่ควรมีการจัดอบรมให้กับพนักงาน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจระเบียบกฎหมาย คำสั่ง และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สำคัญเพิ่มมากขึ้น และที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันมีผลให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดผลดีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการออกกฎบัญญัติโดยคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของประชาชน และมีการเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง โดยควรหาแนวทางหรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบข้อมูลเพื่อนำไปปฏิบัติตามในส่วนที่

เกี่ยวข้องได้อย่างทั่วถึง ได้จัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ในการออกข้อบัญญัติเทศบาลด้านต่าง ๆ ที่จะ มีผลบังคับใช้กับชุมชน โดยควรจะเน้นย้ำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนโดยแท้จริง

2. สรุปความคิดเห็น และแนวทางในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหลักคุณธรรม

คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และพนักงาน มีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ เที่ยงธรรม บนพื้นฐานของศีลธรรมและจริยธรรม โดยควรปลูกฝังค่านิยมที่ดี โดยใช้ศีล 5 เป็น หลักธรรมประจำใจ ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และพนักงานทุกคน มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสุภาพ อ่อนโยน และมีเมตตาริฉัตรที่ดีในการพร้อมให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ควรให้บริการแก่ ประชาชนด้วยความเต็มใจ เสมือนหนึ่งเป็นญาติพี่น้องกับเรา ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และ พนักงาน ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละ ควรจะให้พนักงานทุกคนมีความเสียสละ โดยเท่าเทียมกัน มิใช่เสียสละเฉพาะในเวลาราชการเท่านั้น แต่ควรจะเสียสละนอกเวลาราชการด้วย ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และพนักงาน มีจิตสำนึกต่อการให้บริการประชาชน มีการบริหารงาน โดยยึดหลักความถูกต้องและเป็นธรรม ควรให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ไม่เลือกปฏิบัติพิเศษ เฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันขันแข็ง และตรงต่อเวลา ควรจะทำหน้า ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด ให้เหมาะสมกับการเป็นข้าราชการที่ดี การบริหารงานของ เทศบาลได้รับการยอมรับจากประชาชนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะในเรื่องของการให้บริการ นอกจากจะ ให้บริการภายในเทศบาลแล้ว ควรจะมีการบริการแก่ประชาชนนอกสถานที่ เพื่ออำนวยความสะดวก ให้แก่ประชาชน และยังเป็นการเข้าถึงประชาชน เพื่อรับทราบถึงสภาพปัญหาและความต้องการของ ประชาชน เพื่อจะได้ให้ความช่วยเหลือประชาชนได้อย่างถูกต้อง การจัดสรรงบประมาณของเทศบาล มีความครอบคลุมทุกพื้นที่ภายในเขตเทศบาลตำบลช้างเผือกด้วยความเป็นธรรม โดยการจัดลำดับ ความสำคัญก่อน-หลัง หรือตามความจำเป็นเร่งด่วน ในการให้บริการสาธารณะด้านต่าง ๆ เช่น กรณี ให้ความช่วยเหลือด้านภัยพิบัติต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับความเดือดร้อนของประชาชนโดยตรง เป็นต้น

3. สรุปความคิดเห็น และแนวทางในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาล ตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหลักความโปร่งใส

มีการเปิดเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญที่ประชาชนควรรู้ เช่น ข้อบังคับเทศบาล เทศบัญญัติ งบประมาณรายจ่าย และการจัดซื้อ-จ้างจ้าง ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส และ สามารถตรวจสอบได้ ควรให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารทุกช่องทางที่จะสามารถเข้าถึงประชาชนได้ เช่น ทางเว็บไซต์ ทางวิทยุกระจายเสียง ทางสื่อสิ่งพิมพ์ ฯลฯ เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึง/รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญของเทศบาล เช่น สัญญาจ้าง ฎีกาเบิกจ่าย ฯลฯ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบว่าได้ใช้จ่ายงบประมาณ เป็นไปตามระเบียบการใช้

จ่ายเงินและเป็นไปตามงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้ มีระบบการตรวจสอบการทำงานภายในหน่วยงานอย่างชัดเจน โดยมีเจ้าหน้าที่หน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นผู้ตรวจสอบเอกสารการเบิกจ่ายก่อนทุกครั้งก่อนที่จะส่งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ติดตามตรวจสอบแผนงานโครงการต่าง ๆ และการใช้จ่ายงบประมาณ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ตัวแทนจากภาคประชาชนที่ได้รับการคัดเลือกจากการประชุม เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ ตลอดจนใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุดต่อประชาชน การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปด้วยความโปร่งใสทุกขั้นตอน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องใช้หลักความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้างต้องเปิดเผย โปร่งใส และประชาชนสามารถตรวจสอบได้ โดยต้องจัดให้มีฐานข้อมูลที่สำคัญในการจัดซื้อจัดจ้าง และพร้อมให้ประชาชนตรวจสอบว่าได้นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการจัดซื้อจัดจ้าง จัดให้มีระบบควบคุมภายในที่ดีเกี่ยวกับการตรวจสอบพัสดุประจำปี โดยกำหนดผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบพัสดุให้ชัดเจน ควรมีการเผยแพร่รายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ แนวทางที่ควรบริหารภารกิจเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน โดยการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร เกี่ยวกับการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และความพร้อมในด้านการให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

ทั้งนี้ การประเมินผลระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลช้างเผือก (ITA) ได้มีสำนักงาน ป.ป.ช. และจังหวัดเชียงใหม่ ได้ว่าจ้างมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นที่ปรึกษาดำเนินโครงการประเมินคุณธรรม และความโปร่งใสการดำเนินงานของ อบท. โดยการประเมินจากบุคคลภายนอก คือผู้ใช้บริการหรือผู้มีส่วนได้เสีย โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้าตามแบบ (EIT) และการประเมินจากบุคคลภายใน คือเจ้าหน้าที่ของเทศบาลทั้งองค์กร โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า ตามแบบ (IIT) และการประเมินข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์

4. สรุปความคิดเห็น และแนวทางในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม

มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล โดยให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมในการจัดทำแผน เพื่อรับทราบถึงประเด็นปัญหาต่าง ๆ และความต้องการของประชาชนในพื้นที่แต่ละพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาจัดลำดับความสำคัญ เพื่อจัดทำโครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดและสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ของการพัฒนา เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาตัดสินใจ กำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีแนวทางหรือช่องทางในการจูงใจให้ประชาชนได้เข้ามามี

ส่วนร่วมให้มากขึ้น ให้ประชาชนให้ความสำคัญในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการประชาคมในแต่ละครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้บังเกิดผลประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของเทศบาล โดยมีการคัดเลือกตัวแทนจากประชาชน เป็นคณะกรรมการในการเข้าร่วมตรวจติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อจะได้รับทราบข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่ความคุ้มค่า และประโยชน์ของประชาชน แนวทางในการคัดเลือกตัวแทนภาคประชาชนนั้น ควรมาจากเสียงประชาคมส่วนใหญ่ ที่ได้จากการประชุมประชาคม เพื่อให้ประชาชนที่ได้รับการคัดเลือกนั้นเป็นที่ยอมรับและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ เต็มกำลังความสามารถ มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและข้อซักถามต่าง ๆ โดยถือว่าประชาชนทุกคน ทุกเสียง มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ควรจะเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้หลากหลายช่องทาง เช่น ทางเว็บไซต์ ทางตู้แสดงความคิดเห็น ฯลฯ มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมสภาเทศบาลทุกครั้ง เพราะถือว่าประชาชนมีความสำคัญ ควรจะได้มีโอกาสร่วมรับทราบรับฟังการชี้แจงในสภาในแต่ละครั้ง เพื่อได้เห็นถึงระบบการทำงานในฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร เห็นควรให้ชุมชนแต่ละชุมชนส่งตัวแทนเข้าร่วมในการประชุมสภาเทศบาลทุกครั้ง เพื่อจะได้รับทราบข้อมูลไปในทิศทางเดียวกัน มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ควรที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมที่จะเสริมสร้างและเป็นประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนเอง ให้ทุกคนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อชุมชน โดยการทำประชาพิจารณ์ หรือประชาคม เพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นออกมาอย่างเต็มที่ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาก็เกิดความเดือดร้อนหรือส่งผลกระทบต่อชุมชนโดยตรง เพื่อเป็นการลดความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติและผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ควรจะมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนได้เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อจะได้รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างกันไป ทั้งจากผู้มีทรงคุณวุฒิ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน สอดคล้องกัน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5. สรุปความคิดเห็น และแนวทางในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหลักความรับผิดชอบ

ได้มีการนำโครงการ/กิจกรรมที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ไปจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบในการจัดทำงบประมาณประจำปี เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาล ตำบลช้างเผือกในแต่ละด้าน มีกิจกรรม โครงการ หรือการให้บริการแก่ประชาชนนอกสถานที่ เพื่อ

เป็นอำนวยการความสะดวกให้แก่ประชาชน เป็นการปฏิบัติงานในเชิงรุก เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนที่มาใช้บริการ เมื่อมีข้อร้องเรียนหรือได้รับคำร้องทั่วไปจากประชาชน ได้มีการดำเนินการแก้ไขอย่างรวดเร็ว เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชน ควรจะมีการจัดทำบัญชีรับเรื่องราวร้องทุกข์ ร้องเรียนฯ โดยมีการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนในแต่ละกรณี เช่น กรณีเกิดเหตุภัยพิบัติต่างๆ ต้องถือว่าเหตุอันใดควรจะต้องดำเนินการก่อน-หลัง โดยต้องเร่งดำเนินการทันทีที่ได้รับ การร้องขอจากประชาชน และดำเนินการแก้ไขปัญหา หรือแจ้งผลความคืบหน้าให้ประชาชนทราบ ภายใน 15 วัน มีขั้นตอนให้บริการแก่ประชาชน เช่น การชำระภาษี การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ฯลฯ เป็นการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานบริการสาธารณะของแต่ละงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มาใช้บริการ โดยติดประกาศให้ประชาชนรับทราบ ตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยได้กำหนด เทศบาลได้เอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยทางคณะผู้บริหารพร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะลงพื้นที่เพื่อรับทราบและแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนที่ได้รับ ความเดือดร้อนอย่างเร่งด่วน การให้บริการต่าง ๆ ของเทศบาลเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน การบริหารจัดการภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งจะเน้นในเรื่องของการให้บริการ สาธารณะแก่ประชาชนเป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ เทศบาลได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ การให้ความช่วยเหลือ เป็นไปตามความต้องการของประชาชน และให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนทุกระดับ และทุกแห่งที่ อยู่ในพื้นที่ภายในเขตเทศบาลตำบลช้างเผือก

จะเห็นได้ว่าการจากผลสรุปค่าเฉลี่ยในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ด้านความรับผิดชอบจะอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะคณะผู้บริหารให้ความสำคัญแก่ประชาชนเป็นหลัก เพื่อให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข

6. สรุปความคิดเห็น และแนวทางในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหลักความคุ้มค่า

มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง มุ่งเน้นให้เกิดการประหยัดงบประมาณ โดยการดำเนินการทุก ขั้นตอนให้เป็นไปตามระเบียบของการจัดซื้อจัดจ้าง การดำเนินโครงการ/กิจกรรมของเทศบาล มีการ จัดลำดับก่อนหลังความจำเป็นเร่งด่วน โดยได้มีการสำรวจพื้นที่หรือความต้องการของประชาชน เพื่อ พัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ซ่อมแซม ให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมให้มากที่สุด มีการรณรงค์ให้บุคลากร เทศบาลมีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยการให้บุคลากรช่วยกันประหยัดในเรื่อง ของการปิดไฟฟ้าในช่วงเวลาพักเที่ยง การใช้กระดาษซ้ำ ฯลฯ มีการจัดทำทะเบียนคุมครุภัณฑ์ประจำ แต่ละหน่วยงาน โดยแต่ละหน่วยงานจะมีการจัดทำทะเบียนคุมครุภัณฑ์ของแต่ละหน่วยงาน เพื่อ สะดวกในการติดตาม การควบคุมทรัพย์สินของทางราชการไม่ให้เกิดความสูญหาย ควรจะมีการ สำรวจครุภัณฑ์ในแต่ละปี การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสม และความชำนาญเฉพาะด้าน

ในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งการคัดเลือกเป็นไปตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตรงกับความรู้ ความสามารถที่มี ควรจะมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถให้พนักงานแต่ละคนได้มีการฝึกฝนและหาความรู้ รวมถึงประสบการณ์ด้านต่าง ๆ การปฏิบัติงานของเทศบาลเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด ผลการปฏิบัติงานของเทศบาลสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชน โดยสามารถดูได้จากการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินโครงการ การสำรวจความคิดเห็นจากการใช้บริการของประชาชน จะทำให้ทราบว่าประชาชนมีความพึงพอใจ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดวิธีการทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และคุ้มค่าในการปฏิบัติราชการ โดยดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามแผนปฏิบัติงานจัดซื้อจัดจ้างที่กำหนดไว้ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของหน่วยงาน และประโยชน์ส่วนรวมของทางราชการเป็นหลัก โดยพิจารณาถึงประโยชน์และผลเสียทางสังคม ภาระต่อประชาชน คุณภาพ วัตถุประสงค์ที่จะใช้ราคาและผลประโยชน์ระยะยาวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะได้รับในกรณีที่วัตถุประสงค์ในการใช้เป็นเหตุให้ต้องคำนึงถึงคุณภาพ และการดูแลรักษาเป็นสำคัญให้สามารถกระทำได้ โดยไม่ต้องถือราคาต่ำสุดในการเสนอซื้อหรือจ้างเสมอไป รวมทั้งควบคุม บำรุงรักษาพัสดุ และใช้พัสดุอย่างประหยัด คุ้มค่า และให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยจัดทำบัญชีหรือทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุ และจัดให้มีหลักฐานการรับเข้าบัญชีหรือทะเบียนไว้ประกอบรายการด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรพัฒนาศักยภาพภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อจะได้พัฒนาประชากรในเขตเทศบาลตำบลช้างเผือก ให้ยั่งยืนยิ่งขึ้นตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข
2. บุคลากรของเทศบาลต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ขยัน มีอุดมการณ์ในการทำงาน สร้างความรู้สึที่ดีกับประชาชน ให้บริการด้วยความเต็มใจให้เหมาะสมกับเป็นเทศบาลของคนช้างเผือก
3. ควรทำงานอย่างมีส่วนร่วม เป็นแบบอย่างที่ดีของเทศบาลตำบลช้างเผือก ซึ่งเป็นจุดแข็งที่ต้องรักษาไว้ และที่สำคัญเวลาชาวบ้านมีปัญหาเรื่องการร้องเรียนให้เทศบาลให้การช่วยเหลือ และดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ
4. หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก ที่นำมาใช้เป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่ก้าวไปสู่ความพึงพอใจของประชาชน แต่ก็มีบางอย่างยังไม่ถึงขั้นที่จะดีมาก คือ หลักนิติธรรม ประชาชนยังขาดความรู้เรื่องกฎหมาย และกฎหมายของท้องถิ่นซึ่งเรียกว่าเทศบัญญัติ ก็ยังไม่มีกร่างกฎหมายที่เป็นธรรมได้ จะด้วยเหตุผลที่ว่าชุมชนเทศบาลช้างเผือกเป็นชุมชนที่มีความเจริญทางวัตถุ แต่การ

พัฒนาของประชาชนยังพัฒนาไม่เท่ากัน ซึ่งจะเห็นได้จากการร่างเทศบัญญัติควบคุมการจราจรในเทศบาลข้างเผือกก็ไม่สามารถทำได้

5. เทศบาลตำบลข้างเผือกมีสมาชิกสภาอยู่ 12 คน แบ่งเป็น 2 ฝ่าย บริหาร 4 คน ฝ่ายตรวจสอบ 8 คน ซึ่งสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างไม่มีปัญหา อันเนื่องมาจากการนำหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัดของผู้บริหาร จึงทำให้ไม่เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน อันจะทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนให้เกิดความอยู่ดีกินดีตลอดไป “น้ำไหล ไฟสว่าง ทางสะดวก”

6. การเลือกใช้บุคลากรให้ถูกกับงาน ควรนำลูกจ้างที่มีวุฒิที่ตรงสาขาที่จบมาปฏิบัติหน้าที่หรือประจำหน่วยงานที่มาสมัครให้ถูก เช่น พนักงานวิทยุควรอยู่ประจำศูนย์วิทยุ ไม่ควรนำมาอยู่กองอื่น ทำให้ขาดแคลนกำลังพล และแต่ละหน่วยงานควรตรวจสอบสุขภาพของลูกจ้างแต่ละหน่วยงานว่ามีสุขภาพร่างกายแข็งแรงหรือเปล่า มีอุปสรรคในการทำงานหรือไม่?

7. ควรมีเครื่องมือในการถ่วงดุลอำนาจการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

8. ควรจัดอบรม การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ให้ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงาน ลูกจ้าง เทศบาล ด้วย 1 หรือ 2 ปีครั้ง เนื่องจากนาน ๆ ไปก็จะลืมกระบวนการของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลว่ามีอะไรบ้าง และจัดให้มีการประเมินและให้รางวัลแก่กองไหนที่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง และดีที่สุด

9. การควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานยังมีความหละหลวม ทำให้พนักงานปฏิบัติงานได้โดยไม่เต็มที่

10. หากมีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะงานด้านการบริการ ควรมีการตรวจสอบจากภาคประชาชนหรือหน่วยงานภายนอกบ่อยๆ ครั้ง จะเป็นการดีมาก หรืออย่างน้อย 3 เดือน/ครั้ง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้น สรุปประเด็นที่สำคัญทั้ง 5 ด้าน คือ

1. ด้านหลักนิติธรรม

1.1 การออกกฎข้อบังคับ ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ และต้องมุ่งให้เกิดความเป็นธรรม เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน ควรเปิดเวทีให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง

1.2 ต้องเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กฎข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงด้วยการปิดประกาศ ณ สำนักงาน หรือการประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบอื่น ๆ เช่น การจัดรายการวิทยุ การออกกรลประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

1.3 เทศบาลฯ เป็นองค์กรที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎข้อบังคับของท้องถิ่น รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับให้ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ และต้องบังคับใช้อย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติกับบุคคลใดเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาค ได้แก่ การจัดเก็บภาษีในอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ซึ่งจะต้องจัดเก็บอย่างทั่วถึง และถูกต้องโดยไม่กั้นแกล้งหรือลดหย่อนแก่ผู้ใดเป็นการเฉพาะ

1.4 เทศบาลฯ มีหน้าที่ในการพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่น ทั้งพนักงานและสมาชิกสภาเทศบาล ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านหลักคุณธรรม

2.1 บุคลากรของเทศบาล ทั้งคณะผู้บริหารและพนักงานเทศบาล ได้ยึดหลักหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง จะต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มาทำงานตรงต่อเวลา ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาคและถูกต้อง

2.2 สมาชิกสภาเทศบาลจะต้องตระหนักในหน้าที่ของตน ในฐานะเป็นผู้แทนของประชาชน ต้องมุ่งเน้นรักษาผลประโยชน์แก่ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว มาประชุมและพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ในสภาฯ อย่างมีเหตุผล ตรงไปตรงมา ยึดหลักประโยชน์ส่วนรวมและถูกต้อง

2.3 ผู้บริหารเทศบาล ต้องมีคุณธรรม เป็นผู้ที่มีอำนาจในการอนุมัติการเบิกจ่ายงบประมาณต่าง ๆ จะต้องยึดหลักความถูกต้อง เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้ มีการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกชุมชน

3. ด้านหลักความโปร่งใส

3.1 เทศบาล ได้ถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ให้ประชาชนทราบ ตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2539

3.2 ให้ประชาชนได้รับทราบขั้นตอนในการปฏิบัติงานว่าเป็นอย่างไร? ต้องใช้หลักฐานเอกสารมาประกอบอย่างไร? และต้องใช้เวลานานเท่าใด? เช่น การชำระภาษีต่าง ๆ การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร เป็นต้น

3.3 มีเอกสารการจัดซื้อจัดจ้าง หรือการประกวดราคา เปิดเผยให้ประชาชนได้รับรู้ เพื่อให้ประชาชนได้ตรวจสอบและเกิดความมั่นใจ

3.4 มีข้อมูลด้านการเงิน-การคลัง ซึ่งแสดงถึงรายรับ-รายจ่ายในแต่ละเดือน

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม

4.1 ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมเสนอปัญหา ความต้องการ และร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรม เพื่อการพัฒนาในรูปแบบกระบวนการประชาคม เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ซึ่งเป็นตัวกำหนดแนวทางการจัดสรรทรัพยากรรวมทั้งงบประมาณ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเป็นหลัก

4.2 ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล หลังจากได้ดำเนินโครงการ/กิจกรรม เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว

4.3 ให้ประชาชนได้มีสิทธิเข้าร่วมประชุมสภาเทศบาล โดยจะต้องมีการแจ้งวาระการประชุมให้ประชาชนทราบทุกครั้ง และอำนวยความสะดวกในการให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมสภาเทศบาล

4.4 มีคำสั่งแต่งตั้งผู้แทนชุมชนร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อ-จัดจ้างของเทศบาลฯ โดยดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของเทศบาล พ.ศ. 2538

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ

5.1 เอาใจใส่ต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์ และแจ้งความเดือดร้อนได้สะดวก

5.2 มีการนำโครงการ/กิจกรรมที่เสนอโดยประชาชน/ประชาคม นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน

5.3 นำเอาโครงการ/กิจกรรม ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบังคับหรือกฎหมายเกี่ยวกับงบประมาณ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามที่ประชาชนร้องขอ

6. ด้านหลักความคุ้มค่า

6.1 ในการดำเนินแผนงาน/โครงการ ได้มีการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนว่าควรจะทำโครงการอะไรก่อน-หลัง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

6.2 ในการจัดซื้อ-จัดจ้าง ต้องมุ่งให้เกิดการประหยัด โดยต่อรองราคากับผู้รับจ้างให้ได้ราคาที่ต่ำกว่างบประมาณที่ตั้งไว้

6.3 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผน เพื่อตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณไม่ให้รั่วไหลสูญเปล่า

6.4 มีการจัดทำทะเบียนคุณครุภัณฑ์ต่าง ๆ ในหน่วยงานแต่ละหน่วยงาน ให้เกิดความชัดเจนและเป็นปัจจุบัน เพื่อควบคุมการใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ต่อส่วนรวม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล และเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่

สรุป

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 และเพศชาย จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4

อายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี และ 41.50 ปี จำนวนเท่ากันคือ 26 คน คิดเป็นร้อยละ 27.4 อายุ 51-60 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9 อายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7 และอายุ 20-30 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6

สถานภาพ พบว่า ส่วนใหญ่จะสมรส จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 โสด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 27.4 และหย่า/หม้าย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1

ระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 ปริญญาโท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 ปวช./ปวส./อนุปริญญา จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 และ ม.3 หรือ ม.6 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7

รายได้ พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 รายได้ 20,001-30,000 บาท จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 รายได้ 5,001-10,000 บาท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 รายได้สูงกว่า 30,000 บาท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 และรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1

2. สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่

ในแต่ละด้าน ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน และอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านหลักการมีส่วนร่วม ที่มีความคิดเห็นว่าได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ใน

การประชุมสภาเทศบาลทุกครั้ง ในด้านหลักความรับผิดชอบ ที่มีความคิดเห็นว่ามีกิจกรรม โครงการ หรือการให้บริการแก่ประชาชนนอกสถานที่ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน มีขั้นตอนในการ ให้บริการแก่ประชาชน เช่น การชำระภาษี การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ฯลฯ เทศบาลได้เอาใจใส่ ต่อปัญหาของประชาชนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง และการให้บริการด้านต่าง ๆ ของเทศบาลสามารถ ตอบสนองความต้องการของชุมชนได้เป็นอย่างดี

3. แนวทางในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม การกำหนดขอบเขต อำนาจ และหน้าที่ในการปฏิบัติงานมีความชัดเจน แต่การสรรหาคนไม่เป็นธรรม เป็นการใช้อำนาจมากกว่า มีการปฏิบัติงานเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ แต่ต้องมีการพัฒนาในเรื่องการให้ความรู้ด้านกฎหมาย มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบถึงกฎบัญญัติต่าง ๆ เพื่อนำไปบังคับใช้ แต่ต้องมีการทำประชา พิจารณ์ในการออกบัญญัติต่าง ๆ โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนเป็นหลัก

ด้านคุณธรรม ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และพนักงาน มีจิตสำนึกในการให้บริการแก่ ประชาชน โดยยึดหลักความถูกต้อง มีความเสียสละในการปฏิบัติงาน แต่ควรปฏิบัติบนพื้นฐานของ ความเที่ยงธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และยึดหลักของความซื่อสัตย์ สุจริตด้วย มีการจัดสรรงบประมาณได้ ครอบคลุมทุกพื้นที่ทุกชุมชน แต่ต้องสอบถามความคิดเห็นของประชาชนเป็นหลัก โดยการจัดทำ ประชาคม เพื่อจะได้รับทราบข้อมูลความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา และสนองตอบ ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง และนำไปกำหนดโครงการในการพิจารณา จัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล

ด้านหลักความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่สำคัญที่ประชาชนควรรับทราบ เช่น เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และการจัดซื้อ-จัดจ้างต่าง ๆ โดยเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของเทศบาล และวารสารของเทศบาล แต่ต้องมุ่งเน้นให้ประชาชนได้เข้าไปศึกษาหาความรู้ทางสื่อต่าง ๆ ด้วย ตัวเอง มีระบบการตรวจสอบการทำงานภายในหน่วยงานอย่างชัดเจน โดยผ่านการตรวจสอบฎีกา การเบิกจ่ายจากหน่วยงานตรวจสอบภายใน แต่ก็ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกสภาเทศบาลได้มีโอกาสเข้า ตรวจสอบการทำงานภายในหน่วยงานบ้าง มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ติดตาม ตรวจสอบ แผนงานโครงการต่างๆ และการใช้จ่ายงบประมาณ แต่ก็ควรให้โอกาสประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็น เป็น กรรมการในการตรวจสอบแผนงานและโครงการต่างๆ ด้วยเพื่อให้เกิดความโปร่งใส

ด้านการมีส่วนร่วม มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา แต่ต้อง มีการทำประชาพิจารณา/ประชาคม เพื่อสำรวจและให้โอกาสประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะหรือความต้องการของประชาชนเป็นหลัก ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล

งานของเทศบาล แต่ควรมีการเชิญชวนประชาชนในชุมชนทุกชุมชน มิใช่เลือกแต่ชุมชนใดชุมชนหนึ่ง มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ แต่ก็ควรให้โอกาสแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกถือปฏิบัติเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือให้ความสำคัญเฉพาะกลุ่ม แต่ควรให้โอกาสทั้งเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ

ด้านความรับผิดชอบ เทศบาลได้มีการเอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ควรจัดเจ้าหน้าที่ออกตรวจพื้นที่ภายในเขตเทศบาลตำบลช้างเผือกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาด้านอาชญากรรม และปัญหาอื่น ๆ ตามมา เทศบาลแม้จะได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกถือปฏิบัติ แต่บางครั้งก็ยังคงเกิดปัญหาในเรื่องของการเข้าถึงประชาชนในชุมชนไม่ทั่วถึง จึงควรสร้างความเข้าใจ สร้างความรัก ความสามัคคีให้แก่คนในชุมชน

ด้านความคุ้มค่า การดำเนินการจัดซื้อ-จัดจ้าง มีการมุ่งเน้นให้เกิดการประหยัดงบประมาณ แต่ก็ควรคำนึงถึงประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลที่ได้มา ว่าคุ้มค่างบประมาณที่เสียไปหรือไม่ มีผลเสียหรือผลกระทบตามมาหรือไม่อย่างไร การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสม และมีความชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ก็ควรจัดสรรคนให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยการไม่เลือกถือปฏิบัติหรือใช้ระบบอุปถัมภ์เข้ามาช่วย

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จะพบว่า

1. ด้านหลักนิติธรรม จากการศึกษพบว่า การกำหนดขอบเขต อำนาจ และหน้าที่ในการปฏิบัติงานมีความชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พยอมน วังศ์สารศรี (2534: 3) กล่าวว่า ในการบริหารงาน คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการในบรรดาเหล่านี้เป็นที่ยอมรับกันว่า “คน” เป็นปัจจัยที่สำคัญและมีค่าในแต่ละองค์การ จะมีงานที่รับผิดชอบอยู่จำนวนหนึ่งซึ่งจะต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลตามเป้าหมาย ดังนั้นแต่ละองค์การจึงต้องมี “บุคคล” ซึ่งเรียกว่า ข้าราชการบ้างเจ้าหน้าที่บ้าง หรือพนักงานบ้างเป็นผู้ปฏิบัติงานงานจึงสำเร็จและได้ผลตามเป้าหมาย โดยทั่วไปการเลือกสรรบุคคลเข้ามาทำงานในหน่วยราชการหรือองค์การธุรกิจขนาดใหญ่ ๆ จะมีการกำหนดหลักเกณฑ์เป็นอย่างดี เช่น มีการกำหนดพื้นความรู้ มีการสอบแข่งขันสอบคัดเลือก เมื่อผ่านการทดสอบแข่งขันหรือการสอบคัดเลือกได้แล้วจึงกำหนดให้มีการทดลองปฏิบัติงานระยะหนึ่งก่อน เมื่อปรากฏว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่แล้วจะบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำอีกต่อไป

2. ด้านหลักคุณธรรม จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาลและพนักงาน มีจิตสำนึกในการให้บริการแก่ประชาชน โดยยึดหลักความถูกต้อง มีความเสียสละในการปฏิบัติงาน แต่ควรปฏิบัติบนพื้นฐานของความเที่ยงธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีระพล อรุณะสิกร, 2542: 8-10) กล่าวว่า หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบอาชีพสุจริต และมีการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลครอบคลุมทุกพื้นที่ด้วยความ เป็นธรรม โดยจัดให้มีการประชาคมชุมชนทุกชุมชน เพื่อจะได้รับทราบข้อมูลความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา และสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

3. ด้านหลักความโปร่งใส จากการศึกษาพบว่าไม่มีการดำเนินการจัดซื้อ-จัดจ้างเป็นไป ด้วยความโปร่งใสทุกขั้นตอน โดยจะมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง จึงเห็นควรได้รับการพิจารณาผ่านความเห็นชอบจากสมาชิกสภาทั้งหมดก่อน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัช ภูษิตโยโดย (2550: ระบบออนไลน์) กล่าวว่า เพื่อความเป็นธรรมและเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ความโปร่งใสจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลก็ต้องมีระบบ “ธรรมาภิบาล” หรือการกำกับดูแลที่ดี โดยมี คณะกรรมการตรวจสอบเป็นผู้รับผิดชอบ และมีหน่วยงานตรวจสอบตรวจสอบเป็นผู้รับผิดชอบ และมีหน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือดำเนินการ โดยมีตัวแทนจากภาครัฐกับภาคเอกชนมาร่วมกัน เป็นแกนหลักกำหนดมาตรฐานการกำกับดูแลและดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารและสอดคล้องกับแนวคิดของ เปรม ติณสูลานนท์ (2548: 2) ได้กล่าวไว้ว่า ความโปร่งใส เป็นเรื่องเข้าใจง่ายและเป็นจริยธรรมของการบริหารเช่นเดียวกันปัจจุบันมีการเรียกร้องหาความ โปร่งใสกันมาก เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบการบริหารภาครัฐได้ ซึ่งมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและใน พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารบัญญัติให้รัฐเปิดเผยข้อมูลอันเป็นสาธารณประโยชน์แก่ประชาชน

แต่ปัญหาอยู่ที่ว่าจะมีการจัดระบบการกำกับดูแลที่ดีได้อย่างไร ไม่เฉพาะผู้บริหารเท่านั้นแต่ ต้องรวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่าย ก็เป็นส่วนสำคัญที่จะต้องมีความรู้ในเรื่องของความโปร่งใส และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนด้วยความเข้าใจ มิใช่ปล่อยปละละเลยหรือดำเนินการเกินเหตุจนทำให้ ความโปร่งใสกับเป็นภัยหรือมีผลกระทบต่องานปฏิบัติเอง ปัญหาเรื่องผลประโยชน์ การตรวจสอบ ภายในยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นบุคลากรผู้ปฏิบัติงานจึงควรมีการตรวจสอบได้ในทุกกรณี ควรมี การบริหารงานอย่างโปร่งใส ไม่มีการทุจริตคอร์รัปชัน และควรมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ในขณะเดียวกันผู้บริหารเองก็ควรจะทำใจและยอมรับการตำหนิหากเกิดกรณีผิดพลาดขึ้นมา และ ต้องพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ที่สำคัญต้องต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วย ทั้งนี้ ความโปร่งใสจะเกิดขึ้นได้ด้วยจิตสำนึกที่มีอยู่ในตัวบุคคลแต่ละคน ที่ไม่มุ่งหวังผลประโยชน์เพื่อตัวเอง

หรือมีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง หากระบบการกำกับดูแลเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ความโปร่งใสในการปฏิบัติงานก็จะเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม จากการศึกษาพบว่ามีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา และมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของเทศบาล แต่ควรนำเข้าสู่ประชุมสภาเทศบาลเพื่อผ่านความเห็นชอบจากสภาเทศบาลเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรอัมรินทร์ พรหมเกิด (2543: 29) เห็นว่า ธรรมนูญการปกครองบ้านเมืองด้วยความเป็นธรรม เคารพสิทธิของความเป็นพลเมืองอย่างเสมอกัน มีระบบตัวแทนประชาชนที่สะท้อนความคิดของคนได้เที่ยงตรง มีรัฐบาลที่ไม่ถืออำนาจเป็นธรรม แต่ใช้อำนาจอย่างที่ประชาชนจะตรวจสอบได้โดยอาศัยสื่อมวลชนเสรี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษง ชัยเจริญวัฒนะ และ บุญมี ลี (2544: 49) ได้กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมสาธารณะ การประชาพิจารณ์ และการแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ให้ความสำคัญกับหลักธรรมนูญการปกครอง โดยกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ และวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นเทศบาลเองก็ควรจะมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลในทุกๆ โครงการหรือกิจกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมิน เพื่อให้ประชาชนเองได้ตระหนักถึงความสำคัญและพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ จากการศึกษาพบว่าเทศบาลได้เอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง และมีการให้บริการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัย เลาหวิเชียร (2548) กล่าวว่า เพื่อความอยู่รอดสงบสุข และบังเกิดความก้าวหน้าในชุมชน จึงเป็นสาเหตุให้เกิดการบริหารขึ้นมา และองค์กรภาครัฐก็ถือเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องอำนวยความสะดวกหรือบริการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และความเจริญของสังคม

ถ้าหากจะพูดถึงความรับผิดชอบต่อประชาชนแล้ว จะพบว่าเทศบาลได้มีความรับผิดชอบต่อประชาชนเป็นหลัก ทุกอย่างขึ้นตรงกับประชาชน โดยยึดถือความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและปัญหาต่าง ๆ ของประชาชน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง เทศบาลได้มีการเอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนทุกชุมชน และมีการออกพื้นที่ในแต่ละพื้นที่เพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนในแต่ละชุมชนอย่างทั่วถึง เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน พนักงานมีความรับผิดชอบต่อการทำงาน และผู้บริหารก็มีความเอาใจใส่ต่อปัญหาที่เกิดขึ้นและพร้อมที่จะแก้ไขได้อย่างทันถ่วงที

6. ด้านหลักความคุ้มค่า จากการศึกษาพบว่า การดำเนินการจัดซื้อ-จ้างได้มุ่งเน้นให้เกิดการประหยัดงบประมาณ และการจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิโรจน์ สารัตนะ (2545: 3-5) ได้กล่าวว่า ในปัจจุบันการบริหารระบบงานโครงการ จะต้องมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ คือ ผลผลิตมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประหยัด คุ้มค่ากับงบประมาณที่ใช้ เพียงพอทั่วถึง เป็นธรรม เสมอภาพ ซื่อสัตย์สุจริต ตอบสนองความต้องการผู้ใช้งาน ประชาชนพึงพอใจ ไม่มีผลกระทบกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัสศรี จริยากุล และคณะ (2550: 4) ได้กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลเป็นการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อใช้คนให้เหมาะสมกับงานตามวัตถุประสงค์และความต้องการของหน่วยงาน เป็นภารกิจของผู้บริหารทุกคนที่มุ่งปฏิบัติในกิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวกับบุคลากร เพื่อให้ปัจจัย ด้านบุคคลองค์กรเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดตลอดเวลา

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล เป็นกฎเกณฑ์สำคัญที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการทั้งภาครัฐและเอกชน เนื่องจากเป็นหลักการที่สามารถครอบคลุมได้ทั่วถึง ทั้งมิติทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และการบริหาร รวมทั้งครอบคลุมหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จึงเป็นแนวความคิดที่ครอบคลุมทางรัฐประศาสนศาสตร์อีกด้วย ธรรมาภิบาลจึงเป็นแนวความคิดที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยเรา เพราะหลักธรรมาภิบาลคือ หลักการบริหารที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล สามารถตรวจสอบได้ และเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม

การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม มีความสุจริต มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง จะช่วยทำให้องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานได้ อีกทั้งยังเป็นกลไกในการควบคุมติดตามและตรวจสอบ โดยมีประชาชนหรือองค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารองค์กร เพราะการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในองค์กร เป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการบริหารงาน และการทำงานร่วมกันภายในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ให้เกิดความสิ้นเปลืองงบประมาณ การติดตามการทุจริตคอร์รัปชัน การสร้างความโปร่งใส โดยมุ่งเน้นถึงผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่จะได้รับผลกระทบดังกล่าว เนื่องจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐนั้น จะมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง

การนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร เพื่อให้้องค์การมีความน่าเชื่อถือและได้รับความยอมรับจากสังคม จากประชาชน ซึ่งในปัจจุบันการบริหารงานของภาครัฐได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก ในเรื่องของความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ดังนั้นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในหน่วยงานของรัฐเพื่อให้เกิดความเชื่อถือศรัทธาว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต คอร์รัปชันของหน่วยงานภาครัฐจะลดลง

การสร้างธรรมาภิบาลของไทยเรานั้น ต้องได้รับความร่วมมือของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม บทบาทของรัฐที่สำคัญนั้นคือรัฐเป็นผู้มีบทบาทในการวางมาตรฐาน และรักษากฎระเบียบต่าง ๆ การสร้างธรรมาภิบาลของรัฐนั้นจำเป็นต้องอาศัยระบบการจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ มีการรับผิดชอบภายใต้กฎหมาย และนโยบายที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องมีการปฏิรูประบบราชการ เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะต้องพยายามปฏิรูปการบริหารจัดการให้ถูกต้องตามหลักเหตุผลและหน้าที่ มีในเรื่องของระบบความรับผิดชอบต่อที่มีประสิทธิภาพมาใช้ และให้มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน

จะเห็นได้ว่า หลักธรรมาภิบาล มุ่งเน้นให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อความต้องการของประชาชนสูงสุด และเป็นการเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการบ้านเมืองให้เกิดผลสำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่ให้ความสำคัญในเรื่องของธรรมาภิบาล และให้ความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะนำมายึดถือปฏิบัติ เพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่ประชาชน และเพื่อประชาชนเกิดความเข้าใจถึงหลักธรรมาภิบาลมากขึ้น โดยต้องเร่งดำเนินการให้การศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ประชาชนด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมีข้อดีอยู่มาก แต่ต้องมีการสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจอันดีในการใช้สิทธิ์ของประชาชน ที่ต้องอยู่ในกรอบของกฎหมาย โดยตั้งมั่นอยู่ในการปฏิบัติที่ถูกต้อง จึงควรจัดให้มีการสัมมนาอบรมเชิงวิชาการ รวมถึงการปรับสิ่งต่าง ๆ ให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
2. ควรมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ รวมทั้งสร้างจิตสำนึกในการบริหารจัดการให้กับผู้บริหาร พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างทั่วไป เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขภายในหน่วยงานและแก่ประชาชน รวมทั้งเพื่อให้เกิดการดำเนินงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเกี่ยวกับการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ให้สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรตรวจสอบภารกิจทุกเรื่องในความรับผิดชอบว่าภารกิจใดยังมีความจำเป็นต้องปฏิบัติหรือไม่ ถ้าไม่จำเป็นก็ควรยกเลิกภารกิจนั้นเสีย หรือปรับปรุงภารกิจเพื่อให้มีประสิทธิภาพขึ้น หรือนำภารกิจไปรวมกับภารกิจอื่นได้ โดยจะเกิดการประหยัดและความคุ้มค่า และผลการปรับปรุงภารกิจดังกล่าว จะต้องปรับปรุงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ให้สอดคล้องกันด้วย

5. ควรมีกระบวนการวัดผลการบริหารและปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมายภารกิจหรือไม่ ตลอดจนเป็นการตรวจสอบการปฏิบัติราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน ซึ่งการประเมินดังกล่าวจะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินการ ในการที่จะนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริม พัฒนา ขยาย หรือยุติการดำเนินการ ซึ่งจะบ่งชี้ว่ากระบวนการ วิธีการ แผน หรือโครงการนั้นผลเป็นอย่างไร นำไปสู่ความสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมาย วัดดูประสงค์หรือไม่เพียงใด

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. 2545. โครงการประเมินผลศักยภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2541. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS for Windows. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกษม วัฒนชัย. 2546. ธรรมาภิบาลกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา.
- โกวิทย์ พวงงาม. 2552. การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- จรัส สุวรรณเวลา. 2553. จุดบอดบนทางธรรมาภิบาล บทบาทของบอร์ดองค์การมหาชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัสศรี จรียากุล. 2550. รายงานแนวคิดการพัฒนากระบวนการบริหารงานบุคคลข้าราชการตุลาการ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม.
- จุมพล หนิมพานิช. 2547. การวิเคราะห์นโยบาย ขอบข่าย แนวคิด ทฤษฎี และกรณีตัวอย่าง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. 2539. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์งานดี.
- ณดา จันทร์สม. 2548. ธรรมาภิบาลกับการกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ถวัลย์ วรเทพพิพัฒน์. 2539. เอกสารประกอบการสอนวิชา รศ.740 การนำนโยบายไปปฏิบัติ ฉบับที่ 1. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธงชัย สันติวงษ์. 2543. องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธวัช ภูษิตโกโยโคย. 2550. ความโปร่งใสจะเป็นจริงได้อย่างไร. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.theiat.or.th/km/newsdesc.php> (12 กรกฎาคม 2553).
- ธีระพล อรุณกลีกร. 2542. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- นพดล สุรนัครินทร์. 2547. การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- นฤมล ทับจุมพล. 2541. “แนวคิดและวาทะกรรมว่าด้วยรัฐธรรมนูญแห่งชาติ”. น. 15-31. ใน
การจัดการปกครอง (Good Governance). กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. 2544. หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ. กรุงเทพฯ:
วิญญูชน.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2547. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญอริ ยี่หะ. 2551. การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. 2542. การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และ บุญมี ลี. 2544. ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ:
สถาบันพระปกเกล้า.
- ประยูร กาญจนดุล. 2547. คำบรรยายกฎหมายปกครอง. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และ รัชนิ ภูตระกูล. 2549. ธรรมาภิบาล (Good Governance) กับ
สังคมไทย. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- เปรม ติณสูลานนท์. พล อ. 2548. จริยธรรมการบริหารภาครัฐ. มติชน, 11 กรกฎาคม, 2.
- สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์. 2549. หลักรัฐประศาสนศาสตร์ แนวคิดและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: รัตนพรชัย.
- พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. 2543. ธรรมรัฐกับการปฏิรูปสังคมและการเมือง. รัฐสภาสาร, 48, 3
(มีนาคม), 27-50.
- พยอม วงศ์สารศรี. 2534. องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: พิมพ์สุภา.
- พระปีย์วัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต). 2554. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล
เมืองแพร่ จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.
- พิมลจรรย์ นามวัฒน์. 2544. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ:
เท็กซ์แอนด์เจอร์นัล.
- พิสนุ พองสร. 2553. เทคนิควิธีการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ:
ด้านสุทธาการพิมพ์.
- วิจิตร ศรีสะอ้าน. 2523. หลักการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิจิต โพธาราม. 2547. การศึกษาการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด.
การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วีระศักดิ์ เครือเทพ. 2550. เครือข่าย : นวัตกรรมการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.

กรุงเทพฯ: ซีโน ดีไซน์.

วิโรจน์ สารัตนะ. 2545. การบริหาร หลักการ ทฤษฎี ประเด็นทางการศึกษาและบทวิเคราะห์
องค์การศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: พิมพ์พิสุทธิ์.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. 2550. นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. 2551. การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

รัชยา ภักดีจิตต์. 2555. ธรรมนูญเพื่อการบริหารภาครัฐและเอกชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมศักดิ์ วานิชยาภรณ์ และ สมชาย หิรัญกิตติ. 2545ก. ทฤษฎีองค์การ
ฉบับมาตรฐาน. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

ศุภชัย ยาวะประภา. 2533. นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ศุภชัย ยาวะประภา และ ปิยากร หวังมหาพร. 2555. นโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นไทย.

กรุงเทพฯ: จุตทอง.

สมคิด บางโม. 2546. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.

สมยศ นาวิก. 2546. การบริหารและพฤติกรรมองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนัก ก.พ. 2546. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อการปรับเปลี่ยน.

กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนัก กพ.

สุดจิต นิมิตรกุล. 2543. กระบวนมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี. น. 14. ใน การปกครองที่ดี.

กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา. 2547. การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษา
เทศบาลตำบลบ้านฉาง. ปัญหาพิเศษปริญญาโท. มหาวิทยาลัยบูรพา.

อนันตชัย นาระถิ. 2553. คู่มือความรู้เกี่ยวกับเทศบาล. กรุงเทพฯ: สุตรไพศาล.

อานันท์ ปันยารชุน. 2541. คนดีที่สังคมต้องการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: แสงดาวการพิมพ์.

อนุรัตน์ จักรเจริญพรชัย. 2550. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตาม
หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล
หมอนนางอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษปริญญาโท. มหาวิทยาลัยบูรพา.

อรพินท์ สฟโชคชัย. 2543. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับ

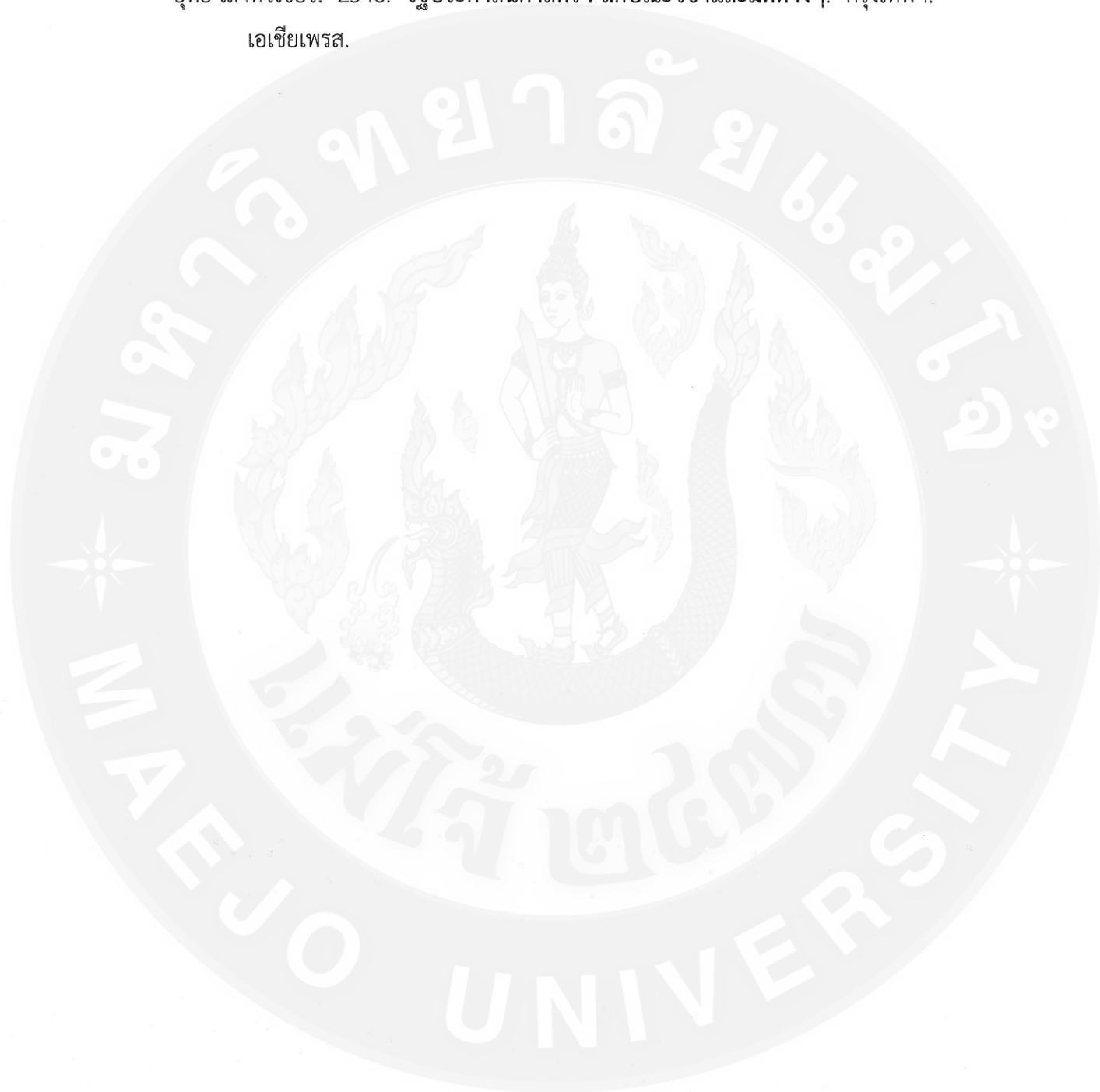
การบริหารงานส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

อรรถัย กักพล. 2549. การบริหารจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองท้องถิ่น.

กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อุทัย เลหาวิเชียร. 2548. รัฐประศาสนศาสตร์ : ลักษณะวิชาและมิติต่างๆ. กรุงเทพฯ:

เอเชียเพรส.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่
2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก 3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ
3. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยเท่านั้น การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีการกระทบต่อท่านแต่อย่างใด แต่จะเป็นประโยชน์ในการบริหารของเทศบาลตำบลช้างเผือก

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. ตำแหน่ง	☐ ผู้บริหาร	☐ สมาชิกสภาเทศบาล
	☐ พนักงานเทศบาล	☐ ลูกจ้างประจำ
	☐ พนักงานจ้างตามภารกิจ	☐ พนักงานจ้างทั่วไป
	☐ ประธานชุมชน	
2. เพศ	☐ หญิง	☐ ชาย
3. อายุ	☐ 20-30 ปี	☐ 31-40 ปี
	☐ 41-50 ปี	☐ 51-60 ปี
		☐ มากกว่า 61 ปี
4. สถานภาพ	☐ โสด	☐ สมรส
		☐ หย่า/หม้าย

5. ระดับการศึกษา ☐ ม.3 หรือ ม.6 ☐ ปวช./ปวส./อนุปริญญา
☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
6. รายได้ ☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท ☐ 5,001 - 10,000 บาท
☐ 10,001 - 20,000 บาท ☐ 20,001 - 30,000 บาท
☐ สูงกว่า 30,001 บาท

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือกจังหวัดเชียงใหม่

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่	ระดับการปฏิบัติ					เพราะเหตุใด	แนวทางในการบริหารงานที่เหมาะสม
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)		
1. หลักนิติธรรม							
1. มีการกำหนดขอบเขต อำนาจ และ หน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน							
2. มีการบริหารงานด้วยความเป็นธรรม เสมอภาค และไม่เลือกปฏิบัติ							
3. การบริหารงานของเทศบาลมีความ ชัดเจน ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ							
4. มีการพัฒนาบุคลากรของเทศบาล ให้มี ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ และ ข้อบังคับ							

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่	ระดับการปฏิบัติ					เพราะเหตุใด	แนวทางในการบริหารงานที่เหมาะสม
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)		
5. การออกกฎบัญญัติ โดยคำนึงถึงสิทธิ หน้าที่ของประชาชน และมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบโดย ทั่วถึง							
6. จัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ ในการ ออกข้อบัญญัติเทศบาล ที่จะมีผลบังคับใช้ กับชุมชน							
2. หลักคุณธรรม							
1. ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และ พนักงาน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยง ธรรม บนพื้นฐานของศีลธรรมและ จริยธรรม							

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่	ระดับการปฏิบัติ					เพราะเหตุใด	แนวทางในการบริหารงานที่เหมาะสม
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)		
2. ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และ พนักงาน มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสุภาพ อ่อนโยน และมีไมตรีจิตพร้อมให้บริการ							
3. ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และ พนักงาน ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีความเสียสละ							
4. ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และ พนักงาน มีจิตสำนึกต่อการให้บริการ ประชาชน							
5. ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และ พนักงาน บริหารงานโดยยึดหลักความ ถูกต้องและเป็นธรรม							
6. พนักงานของเทศบาล ปฏิบัติงานด้วย ความขยันขันแข็ง และตรงต่อเวลา							

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่	ระดับการปฏิบัติ					เพราะเหตุใด	แนวทางในการบริหารงานที่เหมาะสม
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)		
7. การบริหารงานของเทศบาลได้รับการ ยอมรับจากประชาชน							
8. การจัดสรรงบประมาณของเทศบาล ครอบคลุมทุกพื้นที่ด้วยความเป็นธรรม							
3. หลักความโปร่งใส							
1. มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่สำคัญที่ ประชาชนควรรู้ เช่น ข้อบังคับเทศบาล เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และการ จัดซื้อ-จัดจ้าง							
2. เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึง/ รับรู้ ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญของเทศบาล เช่น สัญญาจ้าง ฎีกาเบิกจ่าย เอกสาร เบิกจ่าย ฯลฯ							

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่	ระดับการปฏิบัติ					เพราะเหตุใด	แนวทางในการบริหารงานที่เหมาะสม
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)		
3. มีระบบการตรวจสอบการทำงานภายใน หน่วยงานอย่างชัดเจน							
4. เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตาม ตรวจสอบแผนงาน โครงการต่าง ๆ และ การใช้งบประมาณได้							
5. การดำเนินการจัดซื้อ-จัดจ้าง เป็นไป ด้วยความโปร่งใสทุกขั้นตอน							
6. การบริหารงานกิจกรรมต่าง ๆ มีการ สรุปเปิดเผยต่อสาธารณะ							
4. หลักการมีส่วนร่วม							
1. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การจัดทำแผนพัฒนา							

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่	ระดับการปฏิบัติ					เพราะเหตุใด	แนวทางในการบริหารงานที่เหมาะสม
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)		
2. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การประเมินผลงานของเทศบาล							
3. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความ คิดเห็นและข้อซักถามต่าง ๆ							
4. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วม สังเกตการณ์ในการประชุมสภาเทศบาล ทุกครั้ง							
5. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล							
6. การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วน ร่วมในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญที่มี ผลกระทบต่อชุมชน							

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่	ระดับการปฏิบัติ					เพราะเหตุใด	แนวทางในการบริหารงานที่เหมาะสม
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)		
5 .หลักความรับผิดชอบ							
1. ได้นำโครงการ/กิจกรรมที่บรรจุอยู่ใน แผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ไปจัดทำ ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม							
2. มีกิจกรรม โครงการ หรือการให้บริการ แก่ประชาชนนอกสถานที่ เพื่ออำนวยความสะดวก ให้แก่ประชาชน							
3. เมื่อมีข้อร้องเรียนหรือได้รับคำร้องทั่วไป จากประชาชน ได้มีการดำเนินการแก้ไข							
4. มีขั้นตอนการให้บริการแก่ประชาชน เช่น การชำระภาษี การขออนุญาต ก่อสร้างอาคาร ฯลฯ							

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัด เชียงใหม่	ระดับการปฏิบัติ					เพราะเหตุใด	แนวทางในการบริหารงานที่เหมาะสม
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)		
5. เทศบาลได้เอาใจใส่ต่อปัญหาของ ประชาชนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง							
6. การให้บริการต่าง ๆ ของเทศบาล เพื่อ ตอบสนองความต้องการของชุมชน							
7. เทศบาลได้ให้ความช่วยเหลือแก่ ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือก ปฏิบัติ							
6. หลักความคุ้มค่า							
1. การดำเนินการจัดซื้อ-จัดจ้างมุ่งเน้นให้ เกิดการประหยัดงบประมาณ							
2. การดำเนินโครงการ/กิจกรรมของ เทศบาล มีการจัดลำดับก่อนหลังความ ความจำเป็นเร่งด่วน							

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่	ระดับการปฏิบัติ					เพราะเหตุใด	แนวทางในการบริหารงานที่เหมาะสม
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)		
3. มีการรณรงค์ให้บุคลากรเทศบาล มีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า							
4. มีการจัดทำทะเบียนคุมครุภัณฑ์ประจำแต่ละหน่วยงาน							
5. มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมในเทศบาล							
6. การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสม และความชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติหน้าที่							
7. การปฏิบัติงานของเทศบาลเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ							
8. ผลการปฏิบัติงานของเทศบาลสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชน							

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ธัญวาทย์ คำมูล รปม.4

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ภาคผนวก ข

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางฉัญวากาญจน์ คำมูล
เกิดเมื่อ	1 ตุลาคม 2513
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2516-2526 ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่
	พ.ศ. 2526-2528 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่
	พ.ศ. 2528-2531 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พาณิชยกรรม วิทยาลัยพาณิชยการลานนา จังหวัดเชียงใหม่
	พ.ศ. 2531-2533 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) การตลาด วิทยาลัยพาณิชยการลานนา จังหวัดเชียงใหม่
	พ.ศ. 2541-2544 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2534-ปัจจุบัน หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป ระดับต้น เทศบาลตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่